

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KAHRAMANMARAŞ İLİ PAZARCIK İLÇESİNDE
MISIR ÜRETİM FAALİYETLERİNİN EKONOMİK
ANALİZİ

NURAN ORTASÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

KAHRAMANMARAŞ 2016

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KAHRAMANMARAŞ İLİ PAZARCIK İLÇESİNDE
MISIR ÜRETİM FAALİYETLERİNİN EKONOMİK
ANALİZİ

NURAN ORTASÖZ

Bu tez,
Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalında
YÜKSEK LİSANS
derecesi için hazırlanmıştır.

KAHRAMANMARAŞ 2016

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Nuran ORTASÖZ tarafından hazırlanan “KAHRAMANMARAŞ İLİ PAZARCIK İLÇESİNDE MİSİR ÜRETİM FAALİYETLERİNİN EKONOMİK ANALİZİ” adlı bu tez, jürimiz tarafından 06/05/2016 tarihinde oy birliği ile Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Mücahit PAKSOY (DANIŞMAN)

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, KSÜ

Doç. Dr. Ahmet ŞAHİN (ÜYE)

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, KSÜ

Prof. Dr. Leyla İDİKUT (ÜYE)

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, KSÜ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Mustafa ŞEKKELİ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Nuran ORTASÖZ

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

**KAHRAMANMARAŞ İLİ PAZARCİK İLÇESİNDE MISIR ÜRETİM
FAALİYETLERİNİN EKONOMİK ANALİZİ
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

Nuran ORTASÖZ

ÖZET

Araştırmanın temel amacı, Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde silajlık ve dane mısır üretim faaliyetinin ekonomik analizini ortaya koymaktır. Çalışmanın ana materyalini 2014 üretim yılında mısır üretimi yapan işletmeler arasından basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile belirlenen 55 işletmeden anket yoluyla elde edilen veriler oluşturmaktadır. İşletmeler de dane mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %81,80, sabit masrafların payı ise %18,20 olarak hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük payı gübreleme ve işçiliğinin aldığı, bunu diğer değişken masraflardan tohum, sulama ve işçiliğinin takip ettiği belirlenmiştir. Bölgede ortalama dane mısır ana ürün verimi 1080,43 kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg dane mısır maliyeti 0,49 TL/kg, satış fiyatı 0,544 TL/kg, devlet desteği 0,04 TL/kg net kar ise 0,094 TL/kg olarak hesaplanmıştır. İşletmeler de silajlık mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %83,44, sabit masrafların ise %16,56 olarak hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük payı ise yine gübreleme ve işçiliğinin aldığı, bunu diğer değişken masraflardan tohum, sulama ve işçiliği ile taşıma masraflarının takip ettiği tespit edilmiştir. Bölgede ortalama silajlık mısır ana ürün verimi 5188,89 kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg silajlık mısır maliyeti 0,11 TL/kg satış fiyatı 0,122 TL/kg devlet desteği 0,014 TL/kg net kar ise 0,0136 TL/kg olarak hesaplanmıştır. Dane ve silajlık mısır üretim maliyetleri ile ürün satış fiyatları karşılaştırıldığında, çiftçilerin tarımsal destekler olmadan, yüksek girdi fiyatlarını karşılamakta güçlük çektikleri görülmektedir. Bu sebeple prim desteklerinin ve diğer girdi desteklerinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Üretim, Kahramanmaraş, Pazarcık, Ekonomik Analiz

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Mayıs / 2016

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mücahit PAKSOY

Sayfa sayısı: 45

**ECONOMIC ANALYSIS OF CORN PRODUCTION IN PAZARCIK DISTRICT
OF KAHRAMANMARAŞ PROVINCE
(M.Sc. THESIS)**

Nuran ORTASÖZ

ABSTRACT

The main purpose of this research is to reveal the economic analysis of silage and grain corn production activities in Pazarcık county of Kahramanmaraş province. The main material of this study constitute from data gathered through the survey of 55 producers determined by stratified sampling method in 2014 production year. The share of variable costs in total costs per hectare for grain corn production in enterprises calculated 81,80% of fixed costs at a rate of 18,20%. Fertilization and labor have the largest share in variable costs, other variable costs such as seed, irrigation and labor followed this respectively. Average grain yield of the corn in the region is found 1080,43 kg/decare. Accordingly, the cost of 1 kg of corn grain 0,49 TL/kg, the selling price 0,544 TL/kg, government support 0.04 TL/kg, net profit 0,094 TL/kg was calculated. The share of variable costs in total costs per hectare for silage corn production in enterprises calculated at a rate of 83,44% and fixed costs 16,56%. Fertilizing and workmanship are again the largest share in variable costs, other variable costs such as seed, irrigation and labor costs, transportation, are followed this respectively. Average silage corn yield in the region is found 5188,89/kg. Accordingly, 1 kg of silage corn cost 0,11 TL/kg selling price 0,122 TL/kg government support 0,014 TL/kg, net profit 0,0136 TL/kg was calculated. When grain and silage corn production costs compared with sales prices, farmers have difficulty in meeting higher input prices without agricultural support. For this reason, raises in premium and other input supports recommended.

Key Words: Corn, Production, Kahramanmaraş, Pazarcık, Economic Analysis

University of Kahramanmaraş Sütçü Imam
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Agricultural Economics, May / 2016

Advisor: Assist. Prof. Dr. Mücahit PAKSOY

Page numbers: 45

TEŞEKKÜR

Çalıőmamı sonuçlandırmamda anlayıőı, bilgisi ve görüőleriyle bana her türlü desteği sağlayan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Mücahit PAKSOY'a içten teşekkür ederim.

Çalıőmam boyunca görüő ve fikirlerinden yararlandığım arkadaőım Murat BEYAZIT'a ve maddi manevi desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz teőekkürlerimi sunar, çalışmanın tüm ilgililere yararlı olmasını temenni ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	I
ABSTRACT	II
TEŞEKKÜR	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÇİZELGELER DİZİNİ	VI
1. GİRİŞ	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	4
3. MATERYAL VE YÖNTEM	8
3.1. Materyal	8
3.2. Yöntem	8
3.2.1. Araştırma bölgesinin belirlenmesi	8
3.2.2. Araştırmanın modeli	9
3.2.3. Araştırmanın evreni ve örnekleme	9
3.2.4. Verilerin toplanması	10
3.2.5. Verilerin analizi	11
3.3. Araştırma Alanı İle İlgili Bilgiler	11
3.3.1. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin konumu ve sınırları	11
3.3.2. Yüzeş şekilleri ve iklim	12
3.3.3. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin arazi varlığı ve dağılımı	13
3.4. Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinin Bitkisel Üretim Durumu, 2014	14
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	18
4.1. Araştırma Alanındaki Çiftçilerin Sosyo-Ekonomik Özellikleri	18
4.1.1. Çiftçilerin tarımsal faaliyet ve mısır üretim deneyim tecrübesi, aile nüfusu ve yaşları	18
4.1.2. Çiftçilerin eğitim durumu	19
4.1.3. İşletmecilerin mısır üretimi yapma nedeni	19
4.1.4. Çiftçilerin tarım dışı gelire sahip olma durumu	20
4.1.5. Çiftçilerin kooperatife üyelik durumu	20
4.1.6. Hangi kooperatife üye olma durumu	21
4.1.7. İşletmelerde ekim nöbeti uygulanma durumu	21
4.1.8. Tarımsal alet ve makine olma durumu	22

4.1.9. Çiftçilerin sosyal güvencesi olma durumu	23
4.1.10. Çiftçilerin sosyal güvence türü	23
4.1.11. Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olma durumu.....	24
4.1.12. Mısır tarımı dışında geliri kaynak türü.....	24
4.1.13. Tarımsal ürünleri sigorta yapma durumu	25
4.1.14. Mısır üretimi yapma nedeni	25
4.1.15. Yetiştirilen mısır çeşidinin türü veya markası.....	26
4.1.16. Mısır çeşidini tercih etme nedeni	26
4.1.17. Mısır ekiminde yapılan araştırma türü	27
4.1.18. Mısırdaki sulama ihtiyacının karşılanma durumu	27
4.1.19. Çiftçilerin mısır satışından memnun olma durumu.....	28
4.1.20. Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedeni.....	28
4.1.21. Mısır üretimi konusunda başvuru bilgileri kaynakları.....	29
4.1.22. Mısır üretiminde teknolojiye yararlanma durumu	30
4.1.23. Mısır üretiminin en büyük problemi	30
4.2. Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinde Mısır Üretim Faaliyetlerinin Ekonomik Analizi.....	31
4.2.1. İşletmelerin ortalama mülk ve kiralama yoluyla tarla arazi varlığı	31
4.2.2. Mısır tarımında ortalama ekilen arazi miktarı.....	31
4.2.3. Mısır tarımında ortalama tarla kira giderleri	31
4.2.4. Mısır tarımında ortalama sulama ve işçiliği giderleri	31
4.2.5. Mısır tarımında ortalama gübreleme ve işçiliği giderleri.....	32
4.2.6. Mısır tarımında ortalama zirai mücadeleye işçiliği giderleri	32
4.2.7. Mısır tarımında ortalama belleme çapalama ve işçiliği giderleri.....	32
4.2.8. Mısır tarımında ortalama tohum giderleri	32
4.2.9. Mısır tarımında ortalama genel idare giderleri.....	33
4.2.10. İşletmelerin ortalama tarımsal geliri ve ortalama tarım dışı gelirleri.....	33
4.2.11. Dane mısırdaki gayri safi üretim değeri ve brüt kar.....	33
4.2.12. Silajlık mısırdaki gayri safi üretim değeri ve brüt kar.....	33
4.2.13. İşletmeler ortalamasında dane mısır üretim maliyet hesabı analiz	34
4.2.14. İşletmeler ortalamasında silajlık mısır üretim maliyet hesabı analizi.....	35
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	36
KAYNAKLAR.....	43
EKLER	46
ÖZGEÇMİŞ.....	52

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa No

Çizelge 3.3.3. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin arazi varlığı ve dağılımı.....	14
Çizelge 3.4. Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinin Bitkisel Üretim Durumu, 2014	14
Çizelge 3.4.1. Tarla ürünleri üretimi, 2014	14
Çizelge 3.4.2. Meyve üretimi, 2014	15
Çizelge 3.4.3. Sebze üretimi, 2014.....	16
Çizelge 3.4.4. Hayvansal üretim durumu	16
Çizelge 3.4.5. Tarımsal alet makine durumu.....	17
Çizelge 4.1.1. Çiftçilerin tarımsal faaliyet ve mısır üretim deneyim tecrübesi, aile nüfusu ve yaşları.....	18
Çizelge 4.1.2.Çiftçilerin eğitim durumu	19
Çizelge 4.1.3.İşletmecilerin mısır üretimi yapma nedeni.....	19
Çizelge 4.1.4. Çiftçilerin tarım dışı gelire sahip olma durumu	20
Çizelge 4.1.5. Çiftçilerin kooperatife üyelik durumu	20
Çizelge 4.1.6. Hangi kooperatife üye olma durumu	21
Çizelge 4.1.7. İşletmelerde ekim nöbeti uygulanma durumu	22
Çizelge 4.1.8. Tarımsal alet ve makine olma durumu	23
Çizelge 4.1.9. Çiftçilerin sosyal güvencesi olma durumu	23
Çizelge 5.1.10. Çiftçilerin sosyal güvence türü	24
Çizelge 4.1.11. Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olma durumu	24
Çizelge 4.1.12. Mısır tarımı dışında geliri kaynak türü.....	25
Çizelge 4.1.13. Tarımsal ürünleri sigorta yapma durumu	25
Çizelge 4.1.14. Mısır üretimi yapma nedeni	26
Çizelge 4.1.15. Yetiştirilen mısır çeşidinin türü veya markası.....	26

Çizelge 4.1.16. Mısır çeşidini tercih etme nedeni.....	27
Çizelge 4.1.17. Mısır ekiminde yapılan araştırma türü	27
Çizelge 4.1.18. Mısırdaki sulama ihtiyacının karşılanma durumu	28
Çizelge 4.1.19. Çiftçilerin mısır satışından memnun olma durumu	28
Çizelge 4.1.20. Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedeni.....	29
Çizelge 4.1.21. Mısır üretimi konusunda başvuru bilgileri.....	29
Çizelge 4.1.22. Mısır üretiminde teknolojiye yararlanma durumu.....	30
Çizelge 4.1.23. Mısır üretiminin en büyük problemi	30
Çizelge 4.2.11 Dane mısır için dekar başına brüt kar (TL/da).....	33
Çizelge 4.2.11 Silajlık mısır için dekar başına brüt kar (TL/da).....	33
Çizelge 4.2.13. İşletmeler ortalamasında dane mısır üretim maliyeti	34
Çizelge 4.2.14. İşletmeler ortalamasında silajlık mısır üretim maliyeti.....	35

1. GİRİŞ

Dünyada tarımsal üretimde tahılların yeri çok önemlidir. Mısır bitkisi de üretimi ve ticareti ile tahıllar içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Tarımsal araştırmalarda ki en önemli amaç ise yetiştirilen ürünlerde girdi miktarları, üretim maliyetleri, verim oranları ve karlılık düzeylerini ortaya koyarak işletmelere yapacakları tarım yatırımlarında yol gösterici olmaktır.

Dünyada ki mısır üretiminin %27'si insan beslenmesi, %73'ü hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin mısır kullanımları sanayi hammaddesi ve insan beslenmesinde %54 hayvan yemi olarak ise %46'dır. Gelişmişlik düzeyi yüksek olan ülkelerde ise bu oranlar insan beslenmesi ve sanayi hammaddesi olarak %10 hayvan yemi olarak ise %90 oranındadır. Dünyada tahıllar içerisinde mısır üretimi, buğdaydan sonra ikinci sıradadır. Gelişmiş ülkelerde ise birinci sırada yer alırken gelişmekte olan ülkelerde buğday ve çeltikten sonra yer alır. Ülkemizde gelişmekte olan ülkeler arasındadır ve buğday ve çeltikten sonra en çok üretilen hububat bitkisidir. Ülkemizde mısırın üretim alanları Güney Marmara ve Karadeniz bölgesi olarak bilinirken, 1980'li yıllardan sonra Tarım Bakanlığı tarafından yürütülen II. Ürün projesi kapsamında GAP ve güney bölgelerimizde de yaygınlık kazanmıştır (Öz ve Kapar, 2011).

Türkiye'deki mısır üretimi 1980'lerden bu yana iki katından fazla artış göstermiştir. Bunun sebebi ise hibrit tohumlardan kaynaklanan verim artışı bununla beraber üretimin arttırılmasına yönelik izlenen politikalar, üretim tekniğindeki gelişmeler, iç ve dış piyasadaki talep artışı, devlet destekleme politikaları gibi faktörler üretim artışında etkili olmuştur. Geçmişten bu yana üretimde artış ile birlikte yapısal bir değişim de gerçekleşmiştir. Buna göre, geçmişte Karadeniz en önemli mısır üretim bölgesi iken, bugün Akdeniz en önemli üretim bölgesi olmuştur. Karadeniz bölgesindeki üretim alanları sabit kalmaktadır. Çukurova ve Adana başta olmak üzere Akdeniz bölgesi, Türkiye mısır üretiminin yaklaşık olarak %50'sini sağlamaktadır. Bu durum Akdeniz bölgesindeki üretimin ticari amaçlı, Karadeniz bölgesindeki üretimin ise daha çok öz tüketime yönelik olduğunun bir göstergesidir. Buda ülkemizdeki üretim yapısındaki farklılık ve değişimin üretimdeki arz talep dengesine göre değiştiğini göstermektedir (Taşdan, 2005).

Mısır diğer tahıllara göre daha geniş kullanım alanı olmasından dolayı farklı bir konuma sahiptir. Zengin besin içeriği ile hem insan hem de hayvan beslenmesinde

kullanılabilmektedir. İnsan beslenmesinde doğrudan ya da dolaylı olarak birçok gıda maddesinin üretiminde hammadde olma özelliği taşımaktadır. Hayvan beslenmesinde yem hammaddesi olarak kullanılır. Bunun yanı sıra imalat sanayide de doğrudan ya da türevleri ile kullanılabilmektedir. Bu kullanımların yanı sıra artan nüfus, işlenmiş ürünlerdeki talep artışı ve işleme sanayinin gelişimine bağlı olarak iç ve dış piyasalardaki talep artışının sürekli olarak artmasını sağlamıştır (Taşdan, 2005).

Türkiye'de mısır ekimi nisan-mayıs aylarında başlar, bölgelere göre ve mısırın olgunlaşma süresine göre ağustostan kasıma kadar da hasadı yapılır. Mısır ekim sahasını su ve sıcaklık oluşturur. Toprak özelliği bakımından ise bu bitkinin yetiştirilme alanları çok önemli değildir. Çünkü Türkiye topraklarının hemen hepsi mısır bitkisinin yetiştirilmesine elverişlidir (Gökçora, 1956).

Türkiye'de 2014 yılı TÜİK verilerine göre dane mısır ekim alanı 6.590.000 dekar olup 5.950.000 ton üretim elde edilmiştir. Dane mısır üretiminde kendine yeterlilik oranı ise %84 dolaylarında gerçekleşmiştir. Silajlık mısır ekim alanı ise 10.627.140 dekadır (Anonim, 2016a).

Mısır üretimindeki iş gücü bakımından düşük maliyetli makineli tarım kullanımı, özellikle güney bölgelerinde ikinci ürün olarak yetiştirilmesi, hayvancılığın artması ile birlikte kaliteli yem ihtiyacı, devlet pirim desteğinin artması gibi etkenlerden dolayı her yıl mısır üretiminin çiftçilere göre daha cazip hale gelmesiyle üretimde artış görülmektedir. Buna rağmen ülkemiz mısır üretiminde (silajlık ve dane) kendine yeterlilik oranına ulaşamamıştır.

2014 yılı tarımsal destek ödemelerinde, 2014 yılı için Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) dahil olan çiftçilere dekar başına 2,5 lira toprak analizi desteği ile mazot ve gübre destekleme ödemesi yapılmıştır. Bunun yanında Türkiye Tarım Havzalarının Belirlenmesine İlişkin Kararın eki listesinde yer alan 30 tarım havzasında, 2014 yılı üretim sezonunda üretilen ve satışı yapılan ürünlere fark ödenmiştir. Buna göre, kilogram başına yapılan prim desteği dane mısırdaki 4 kuruş, silajlık mısırdaki ise Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı arazileri üzerinde, kaliteli kaba yem üretmek amacıyla yem bitkileri ekimi yapan üreticilere tek yıllık yem bitkileri ekilişlerinde, üretim yaptıkları yıl için ürünü hasat etmeleri kaydıyla dekar başına sulu, silajlık tek yıllıklarda 50 lira, silajlık sulu mısırdaki 75 lira, silajlık kuru mısırdaki 35 lira, olarak ödeme yapıldı. Devlet tarafından yapılan bu tür

prim destek ödemelerinde mısır üretim artışına önemli ölçüde etkisi bulunmaktadır (Anonim, 2016b).

Hayvancılıkta verimliliği arttıran en önemli unsur yem bitkisidir. Yeşil yemin bulunmadığı dönemlerde hayvanların yeterli oranda ve dengeli beslenmesini sağlamak, üretimde verimin düşmemesi açısından önemlidir. Dengeli beslenmede kuru yemlerin yanı sıra sulu ve yeşil yemlere de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu tür yeşil yemin kıt olduğu dönemlerde ise bu ihtiyacın karşılanması ancak silajı yapılmış yem bitkileri ile mümkün olmaktadır. Mısır silajı zengin besin değeri ile üretimdeki verime çok büyük katkı sağlamaktadır (Tuvanç ve Dağdemir, 2009).

Her türlü yeşil yemden silaj yapmak mümkündür. Fakat bu amaçla en çok silajı yapılan bitkiler; mısır, sorgum, sudanotu, fiğ-tahıl karışımları, arpa, buğday hasılları, vb. bitkiler yer almaktadır. Mısır silajı, yüksek şeker içeriğinden dolayı koruyucu madde kullanılmayan, su içeriği yüksek, birim alandan en fazla hazım olunabilir besin maddesi sağlayan, lezzetli ve beslenme değeri yüksek, havasız ortamda depolama yoluyla uzun süre saklanabilen ve kış mevsiminde taze ve sulu yem olarak tüketilebilen bir nevi hayvan turşusu da denilebilecek ideal bir yem çeşididir (Turan ve Yılmaz, 2000).

2014 Yılı itibariyle Türkiye’de toplam dane mısır ekim alanı içerisindeki Kahramanmaraş’ın ekim alanı oranı %4,42’dir. Yine Türkiye deki toplam silajlık mısır ekim alanı içerisindeki Kahramanmaraş’ın ekim alanı payı ise %0,58’dir. Kahramanmaraş ilinde dane mısır ekiminin %29’u silajlık mısır ekiminin ise %28’i Pazarcık ilçesinde yapılmaktadır. Pazarcık ilçesinde 2014 yılında toplam dane mısır ekim alanı 79.421 dekar silajlık mısır ekim alanı ise 13.000 dekadır. Buna bağlı olarak il genelindeki ekim alanlarına oranla araştırma bölgesi olan Pazarcık İlçesinde mısır üretiminin daha yaygın olduğunu söyleyebiliriz. Araştırma için kapsama alınan köyler bu bilgiler ışığında seçilmiştir. Üreticilerin ne üreteceği ve nasıl üreteceği konusunda sağlıklı bir şekilde orta ve uzun vadeli üretim planlaması yapabilmeleri için de üretim masraflarını ve üretimden elde edilen geliri bilmeye ihtiyaçları olduğundan ve araştırmanın yürütüldüğü bölgede daha önceden yapılmış dane ve silajlık mısır üretim maliyetini belirlemeyi amaçlayan kapsamlı bir çalışmaya rastlanmadığından dolayı bu çalışma ile Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinde mısır üretim faaliyetlerinin ekonomik analizine bağlı olarak üretim maliyetlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Anonim (1988), yapılan çalışmada, tarımsal ürünlerin dekara ortalama üretim girdileri ve maliyetleri hesaplanarak, bölgede ekonomik değeri olan ürünler için işletmelerin kullandıkları girdi miktarlarının bulunması amaçlanmıştır. Araştırmada, üretim masraflarının hesaplanmasında alternatif maliyet prensibinden hareketle üretim girdilerinin dekara miktarının hesaplanması tartılı aritmetik ortalama yolu ile bulunmuştur.. Araştırmada, mısır için 27,18 sa/da insan işgücü, 0,4 sa/da makine çeki gücü, dekara 6 kg tohum, 9,85 kg' da gübre atıldığı belirlenmiştir.

Güneş ve ark. (1990), yaptıkları çalışmada, Türkiye'de üretimi yapılan bitkisel ürünler için kullanılan girdilerin ortalama miktarları, üretim teknikleri, işgücü kullanımları ve birim başına ürün maliyetlerinin hesaplanması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, 1 dekara mısır maliyeti 154,40 TL/da olarak bulunmuştur.

Özkan ve Kuzgun (1997), yaptıkları çalışmada, mısır üretim maliyeti ve gelirlerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada ana ürün mısır üretimi için bir dekara 12,5 saat insan işgücü ve 2,4 saat makine çeki gücüne ihtiyaç olduğu, 1 dekar ikinci ürün mısır üretimi için ise 17,2 saat insan işgücü ve 2,3 saat makine çeki gücüne ihtiyaç olduğu belirlenmiştir. 1 kilogram ana ürün mısır üretim maliyeti ise 12.593 TL/kg, ikinci ürün mısırın üretim maliyeti ise 12.953 TL/kg olarak bulunmuştur. İşletmelerin mısır üretim gelirleri ise 1 kg ana ürün mısır için 15.500 TL/kg, ikinci ürün mısır için ise 15.200 TL/kg olarak bulunmuştur. Bölgede işletmelerin üretim karlılığından bahsedilmiştir.

Gül ve Orhan (1998), yaptıkları çalışmada ilçede sulanan alanlarda, tarım işletmeleri düzeyinde değerlendirme yapılmıştır. İşletmelerde dekara mısır üretim masrafları; birinci ürün mısırdaki 8.442.000 TL/da, ikinci ürün mısırdaki 7.884.000 TL/da olarak bulunmuştur. Ana ürün değerleri ise birinci ürün mısırdaki 16.821.000 TL/da, ikinci ürün mısırdaki 12.000.000 TL/da'dır.

Lee (2001), yaptığı çalışmada, Kentucky'de mısır silajı maliyeti hesaplaması yapılmıştır. Araştırma bölgesinde üretilen mısırın çoğunluğunun hayvansal yem olarak çiftliklere satıldığı belirtilmiştir. Buna göre, bir acre için silajlık mısır maliyeti 270\$ olarak hesaplanmıştır. Verim oranlarının her bir acre için 12 ile 20 ton arasında değiştiğini, ürün ton fiyatlarının ise 15\$ ve 30\$ arasında değiştiği söylenmektedir. Ortalama verim 15 ton, ton fiyatlarının 11,35\$ altına düşmediği takdirde çiftçinin zarar etmeyeceği ifade edilmiştir.

Aktaş (2004), yaptığı araştırmada, Çukurova Bölgesi'nde mısır üretimi yapılan işletmeler incelenmiş, I. ürün mısır, II. ürün mısır ve buğdayın hektara girdi maliyetleri ve brüt karları hesaplanmıştır. Bu çalışmada, Çukurova Bölgesi'nde tahmin edilen mısır arz modelinde, mısırın kısa dönem GSÜD esnekliği 1,88 olarak tahmin edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, Çukurova Bölgesi'nde mısır üretimini en fazla; akaryakıt, gübre ve ilaç fiyatlarının etkilediği, Bu nedenle, destekleme politikaları oluşturulurken bu girdilere önem verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Jensen et al. (2005), yaptıkları çalışmada, piyasa fiyatları ve fırsat maliyeti bazında mısır silajının üretim maliyeti hesaplanmıştır. Üretim maliyetine ek olarak çiftlik büyüklüğü, ürün rotasyonu, kullanılan ekipmanların yaşı ve tipi, toprak cinsi ve yönetim kalitesi maliyeti etkileyen çok önemli faktörler olduğundan çalışmada bu kalemlere de yer verilmiştir. Bu çalışma 250 acre ile 1000 acre arasında araziye sahip olan işletmeler arasında gerçekleştirilmiştir. Buna göre bir acre için toplam üretim maliyeti 145,07\$ olarak bulunmuştur.

Taşdan (2005), Türkiye mısır piyasası konulu çalışmada, mısır üretimi, tüketimi, dış ticareti, talebi, fiyatları, politikası ve pazarlaması ele alınarak incelenmiş, geleceğe yönelik tahminlerde bulunulmuştur. İncelenen dönemde mısır tüketimi, nüfus artışı, gıda ve yem sanayilerinde meydana gelen gelişmelerle birlikte artmıştır. Tüketim artış hızının üretim artış hızından yüksek olmasından dolayı, ithalat artmıştır. Bugün için Türkiye, net mısır ithalatçısıdır ve koşullar değişmez ise ithalatın daha da artması beklenmektedir. Yurtiçi piyasada 1996'dan beri mısır fiyatları reel olarak düşmektedir fakat yinede dünya piyasa fiyatlarından yüksektir. Bunun nedeni yüksek girdi fiyatları, düşük verim ve gümrük vergileridir. Türkiye'de mısır pazarlama yapısı gelişmiştir. Fakat mevcut sorunların giderilmesi sonucunda pazarlamanın etkinliği daha da artırılabilir. Şeker yasası, alternatif ürün projesi, prim ödemesi ile destekleme alımlarının kaldırılması gibi etkenler ise son yıllarda mısır piyasasını etkileyen en önemli politika değişiklikleridir. Mısır tarım ürünleri piyasaları içerisinde hammadde ve türevleri ile önemli bir yere sahiptir ve gelecekte önemi daha da artacaktır. Bunu sağlayacak olan temel faktör ise nüfus artışı, mısırı hammadde olarak kullanan sanayi dallarının gelişimi ile işlenmiş gıda ürünlerine olan talep artışıdır. Talep artışının karşılanması yeterli düzeyde üretime başlanmalı ve tüm bölgelerde verim artışı sağlanmalıdır. Bu durum ithalatın da azalmasını sağlayabilecektir.

Blawat et al. (2008), yapılan çalışmada arpa ve mısır silajı maliyetleri belirlenirken, planlama, bilgi verme ve yol göstermek amacıyla araştırması yapılmıştır. 1 acre mısır için üretim masrafı 353,28\$ bulunmuştur. Ayrıca silajın avantajları ve dezavantajları konusunda bilgi verilmiştir. Hasat zamanı geldiğinde her türlü hava şartlarında ürünün toplanabileceği, ürün kaybının daha az olduğu ve daha fazla besin içeriği olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında normal ot ile mısır silajı karşılaştırması yapılmış ve silajın daha fazla maliyetli olduğu belirlenmiştir.

Dumler et al. (2008), yapılan çalışmada bir acre'de mısır silajının geliri ve üretim maliyeti hesaplanmıştır. Çalışmada, üç farklı arazideki verim oranları incelenmiştir. Buna göre, her bir acre'de elde edilen ürün miktarları (22 ton, 26 ton ve 30 ton) için kazanç sırasıyla 811,36\$, 956,05\$ ve 1 100,73\$ olarak bulunmuştur. Üretim maliyeti ise yine aynı ürün miktarı baz alınarak sırasıyla 790,09\$, 908,57\$, 1 025,92\$ bulunmuştur. Yine aynı ürünler için sırasıyla karı 21,27\$, 47,47\$ ve 74,81\$ olarak hesaplanmıştır.

Frate et al. (2008), yapılan çalışmada, California'da, mısır silajı için kazanç maliyet çalışması yapılmıştır. Araştırma konusu işletmelerin bütçe belirlemede, potansiyel faydanın çıkarılmasında, üretim kredi değerlendirmelerinde ve üretim kararlarını vermede işletmelere bir kılavuz olması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada Güney San Joaquin Vadisinde bakımı yapılmış ve 300 acre arazisi olan çiftlikler değerlendirilmiştir. Buna göre bir acre'de değişken masraflar toplamı 270\$, üretim masrafı 1 130\$ olarak bulunmuştur.

Tuvañç ve Dağdemir (2009), yaptığı araştırma, 2007 üretim yılının verileridir. Araştırmada bir tarım işletmesinin sahip olduğu ortalama sulu tarla arazisi miktarı 86,32 dekadır. Araştırma alanında dekara değişken masraf 267,97 TL/da, sabit masraf 73,04 TL/da, üretim masrafı 341,01 TL/da, brüt üretim değeri 320,92 TL/da ve verim 5166 kg/da olarak bulunmuştur. İşletmeler de dekara ortalama tohum miktarı 3,08 kg, dekara ortalama gübre miktarı 41,30 kg olduğu belirlenmiştir. 1 kg silajlık mısır maliyeti ise 0,051 TL'dir.

Sarı ve Turgut (2009), yaptığı çalışmada, 12 adet melez mısır çeşidinin verim oranları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ortalama tane verimleri 742 kg/da ile 1208 kg/da arasında değişmekte olup, deneme ortalaması 975 kg/da olarak hesaplanmıştır.

Zararsız (2010), yaptığı çalışmada, 2005 yılında bölgede yapılan sözleşmeli mısır üretiminin faydalı yönleri belirlenmiş, sözleşmeli üretimdeki bazı aksaklıklar ortaya konmuş ve çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Yapılan çalışmaya göre çiftçinin mağdur

olduğu konulardan üreticinin hakkı olan ıskartaların üretici hak edişı olarak geri ödenmesi gerektiği ve bu konuda ilgili bakanlıkların devreye girmesi gerektiği belirlenmiştir. Bunun yanında üretici açısından karşılaşılan genel sorunlar arasında fiyat uygulamaları, hak edişlerdeki yapılması gereken düzenlemeler, uygulanacak devlet primi konusunda farklı bir sistemin getirilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir. Ekonomik olarak incelendiğinde ise diğer ürünlere göre daha avantajsız olduğu belirlenmiştir.

Alemdar ve ark. (2014), yaptıkları çalışmada, Çukurova Bölgesi'nde ekonomik açıdan önemli tarla ürünlerinden buğday, birinci ürün mısır, ikinci ürün mısır, pamuk ve ayçiçeğinin üretim maliyetlerinin hesaplanması yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda 2010 yılında birinci ürün mısır, ikinci ürün mısır maliyetleri sırasıyla 0,45 TL/kg ve 0,46 TL/kg olarak hesaplanmıştır. Üretim maliyetlerinin yaklaşık yarısını, makine çeki gücü ve gübre maliyetleri oluşturmaktadır. Mazot, makine çeki gücü giderlerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Son yıllarda akaryakıt ve gübre fiyatlarındaki hızlı artış dikkate alındığında, ürün maliyetlerindeki artışta bu iki girdinin önemli payı olduğu ortaya çıkmakta ve bu nedenle de çiftçiye yapılacak mazot ve gübre desteklerinin önemi açıkça görülmektedir. İncelenen ürünlerin karlılıklarının karşılaştırılması, brüt kâr, net kâr ve nispi kâr hesaplanarak yapılmıştır. Brüt kârı en yüksek ürün birinci ürün mısır 423,50 TL/da, ikinci ürün mısır brüt karı ise 169,86 TL/da olarak bulunmuştur. Net karlar ise birinci ürün mısırdaki 160,80 TL/da, ikinci ürün mısırdaki 42,96 TL/da olarak hesaplanmıştır. Üreticilerin büyük bir bölümü en büyük üretim sorunu olarak girdi fiyatlarının yüksekliğini, en büyük pazarlama sorunu olarak ise pazarlama alternatiflerinin olmamasını göstermişlerdir. Pazarlama alternatiflerinin olmaması nedeniyle üreticiler ürünlerini tüccar, komisyoncu vb. yerlere satmak zorunda kalmaktadır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu çalışmanın ana materyalini mısır üretiminin yoğun olarak yapıldığı Kahramanmaraş ili Pazarcık İlçesinin Narlı Beldesi merkez ve bu beldeye bağlı köylerde dane ve silaj üretimi yapan işletmelerden anket yolu ile elde edilen veriler oluşturmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili olarak daha önce yapılmış bilimsel çalışmalar ile kamu ve özel kuruluşların verilerinden de faydalanılmıştır.

3.2. Yöntem

Bu bölümde; araştırma bölgesinin belirlenmesi, araştırma modeli, evreni, örnekleme, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili konular ele alınacaktır.

3.2.1. Araştırma bölgesinin belirlenmesi

Ocak - Şubat 2015 tarihleri arasında yapılan ön çalışma neticesinde, Kahramanmaraş Tarım İl Müdürlüğü kayıtlarından dane ve silajlık mısırın yoğun üretildiği ilçe tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş il genelinde 2014 yılında 291.894 hektarlık alanda 263.199 ton dane mısır üretimi elde edilmiştir. Ortalama verim ise 902 da/kg olarak gerçekleşmiştir. Pazarcık ilçesi için 2014 yılı dane mısır üretimi ise 79.421 hektarlık alanda 76.111 ton dane mısır üretimi gerçekleşmiş olup ortalama verim ise 958 da/kg'dır. Bu veriler doğrultusunda dane mısır üretiminin %29'luk kısmının Pazarcık ilçesinde yapıldığı görülmektedir (Anonim, 2016c).

Silajlık mısır Kahramanmaraş il geneli 2014 yılı üretim 61.648 hektarlık alanda 300.294 ton silajlık mısır üretimi elde edilmiştir. Ortalama verim ise 4.871 da/kg olarak gerçekleşmiştir. Pazarcık ilçesi için 2014 yılı silajlık mısır üretimi ise 13.000 hektarlık alanda 84.500 ton silajlık mısır üretimi gerçekleşmiş olup ortalama verim ise 6.500 da/kg'dır. Bu veriler doğrultusunda silajlık mısır üretiminin %28'lik kısmının pazarcık ilçesinde yapıldığı görülmektedir. Verim oranları bakımından bölge arazisi mısır tarımına daha uygun ve cazip tarım alanlarına sahip olduğu görülmektedir (Anonim, 2016h).

Bu bilgilere göre dane ve silajlık mısır üretiminin Kahramanmaraş İl genelinde %29'unun Pazarcık ilçesinde yapıldığı için araştırma kapsamına Pazarcık ilçesi alınmıştır.

Pazarcık İlçe Tarım Müdürlüğü kayıtlarından bu bölgedeki en çok mısır üretimi yapılan 6 köy gayeli olarak seçilmiştir.

3.2.2. Araştırmanın modeli

Araştırmanın konu ile ilgili literatür taraması yapıldıktan sonra, Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde, bu araştırmanın materyalini, araştırma alanında mısır üretim faaliyeti yapan 55 çiftçi ile yüz yüze anket yolu ile elde edilen birincil veriler oluşturmaktadır. Anket çalışması Mayıs – Temmuz 2015 tarihleri arasında yapılmıştır.

Anket formu önceden hazırlanmış ve birebir yüz yüze görüşme şeklinde uygulanmıştır.

3.2.3. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın ana kitlelerini Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde üretim faaliyeti yapan işletmeler (çiftçiler) oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü hesabı %10 hata seviyesine göre yapılmıştır.

Tarım ekonomisi alanında yapılmakta olan bilimsel araştırmalarda örnekleme birimi olarak işletme arazisi yeterli görülmektedir. Yine bu araştırmada da dane ve silajlık mısır yetiştiren işletmeler esas alındığından dolayı, işletmelerin 2014 yılında silajlık mısır üretimine ayırdıkları arazi büyüklüğü kriteri esas alınarak araştırmanın popülasyonu oluşturulmuştur.

$$n = \frac{N \cdot z^2 \cdot \sigma^2}{d \cdot (N - 1) + z^2 \cdot \sigma^2}$$

formülü kullanılmıştır. Bu formülde;

n: Örnek büyüklüğü

N: Anakitle büyüklüğü

σ^2 : Anakitle varyansı

d:Hata değeridir. Tahmin etmek istediğimiz gerçek aritmetik ortalamaya ne kadar yaklaşmak istediğimizi ifade eder. Bir başka ifadeyle, gerçek anakitle parametresi için hata değeridir.

z: Kabul edilen hata oranına göre standart normal dağılım tablosundaki z değeridir.

(Miran, 2002)

$$n = \frac{275 \cdot (1,65)^2 \cdot 37^2}{7,4 \cdot (275 - 1) + (1,65)^2 \cdot 37^2} = 54,72$$

İşletme sayısı belirlenirken, anketlerin bir kısmının gerçekleri yansıtmayacağı ve popülasyonu temsil etmeyeceği düşünülerek %10 (5 tane) yedek anket yapılmış, ancak değerlendirme 55 anket üzerinden yapılmıştır.

Buna göre 55 kişilik örneklem büyüklüğü araştırma evrenini temsil edebilecektir. Örneklem yöntemi olarak da basit tesadüfî örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde, örnek içinde yer alan denekleri istatistiksel olarak tesadüfî yollarla belirlenmektedir.

3.2.4. Verilerin toplanması

Bu araştırmada verileri toplama aracı olarak, literatür tarama ve anket tekniğinden faydalanılmıştır.

Köylere bizzat gidilmiş ve daha önceden hazırlanan anket formlarında yer alan sorular, işletme sahiplerine(çiftçilere) yöneltilmiştir. Her mısır tarımı yapan işletme için bir anket formu doldurulmuştur.

İşletmecilere, işletmenin nüfus, işgücü, eğitim durumları, tarımda ve mısır üretimindeki deneyim yılları, mısır tarımı yapma nedenleri, tarımda ve mısır üretimindeki gelirleri, arazi varlıkları, yetiştirilen ürün değerleri, işletmenin hayvan varlığı, tarımsal alet ve makine varlıkları, işletmenin kredi kullanım durumu, üretici örgüt üyeliği, sosyal güvencesi, tarımsal ürün sigortalatma durumu, mısır üretimi yapma nedenleri, yetiştirdiği mısır çeşidi ve bu çeşidi tercih etme nedenleri, mısır ekimi yaparken yapılan araştırmalar, silajlık mısır ekimindeki hayvancılık etkisi olma durumu, sulama ihtiyacı, pazarlama yapısı, mısır satışı memnuniyet durumu, mısır üretiminde başvurulan bilgi kaynakları, teknolojiden yararlanma durumu, mısır üretim problemleri ile mısır üretiminde alınan devlet destekleri ve bu destekler dışında üreticilerin devletten beklentileri doğrultusunda sorular yöneltilmiştir. Sonraki sorular ise mısır üretim maliyetinin ekonomik analizini ele alan sorular olup böylece işletmenin bütünü hakkında detaylı bilgi elde edilmiştir.

Anket, birebir görüşülen 55 kişiyle Mayıs – Temmuz 2015 döneminde yapılmıştır.

3.2.5. Verilerin analizi

Araştırma sonucunda elde edilmiş olan veriler SSPS 20.0 istatistik programında analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Önce programın işleyişine uygun olarak nitel ve nicel verilerin girişi yapılmıştır. Daha sonra tablolar ve yüzde oranları hesaplanmış ve gerekli görülen grafikler hazırlanmıştır.

Çalışmada kullanılan veriler 2014 üretim döneminin sonunu temsil etmektedir. Araştırmada anketler yoluyla toplanan girdi miktarı ve maliyet unsurlarından hareketle Kahramanmaraş ili Pazarcık İlçesinde üretilen dane ve silajlık mısırın birim ürün maliyeti hesaplanmaya çalışılmıştır.

Üretim faaliyetinde kullanılan toplam girdilerin (tohum, gübre, ilaç, işgücü, kira vb.) miktarları ile bunlar için yapılan toplam masraflar dikkate alınmıştır.

3.3. Araştırma Alanı İle İlgili Bilgiler

3.3.1. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin konumu ve sınırları

Pazarcık Akdeniz Bölgesinin Güney Doğu Bölümünde yer alan Kahramanmaraş İli'ne bağlı bir ilçe merkezidir. İlçenin; kuzeyinde Çağlayancerit, doğusunda Gölbaşı-Besni ve Araban, güneyinde Yavuzeli, Şehitkamil, güneybatısında Nurdağı, batısında da Türkoğlu ve Kahramanmaraş bulunmaktadır. Yüzölçümü 1710 km² olan bir ilçedir (Anonim, 2016d).

İlçenin bulunduğu alan çok eski bir yerleşim yeridir. Bu konuda Prof. Dr. Kılıç Gökten tarafından 1958- 1969 yıllarında yapılan arkeolojik çalışmalarda, ilçenin Sarıl ve Ganıdağı yamaçlarında Paleolitik Çağ'ın ilk devrelerine ait olduğu sanılan buluntulara rastlanmıştır. Eski ilçe merkezinin 1 km kuzeydoğusunda bulunan “Kırk Mağaralar” yöresinin MÖ 3500-3000 yılları arasında önemli bir yerleşim merkezi olduğu kabul edilir. Bugünkü Pazarcık'ın (Aşağı Pazarcık) yerleşik bulunduğu alan Osmanlı döneminde tren yolunun buradan geçmesi ve hükümet konağının buraya taşınmasından dolayı yerleşime açılmış olup şehir buraya taşınmıştır. Şehrin başlıca geçim kaynakları hayvancılık ve tarım iken 1980'lerden sonra özellikle yurtdışına giden işgücünden dolayı değişime uğramıştır (Anonim, 2016e).

Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde yaptığımız mısır üretim maliyetlerinin ekonomik analizi konusunda örnek bölge olarak ilçede en çok üretimi yapan Narlı beldesi olduğundan saha araştırmaları genellikle bu beldeye yönelik yapılmıştır.

Narlı, Pazarcık ilçesine bağlı bir beldedir. Kahramanmaraş iline 37 km, Pazarcık ilçesine 12 km uzaklıktadır. Nüfusu, 2000 yılı verilerine göre 8.798 kişidir. 2008 sayımına göre ise nüfus 8.215 kişi olmuştur. Narlı' da yaşam 1929 yılında Devlet Demir Yolları İstasyonu'nun kurulmasıyla ile başlar. Gaziantep - Kahramanmaraş ve Pazarcık yol ayrımında olan belde yerleşim, istasyon kurulmasını izleyen yıllarda çevre köylerden yoğun göç almış ve gelişmiştir. 1938 yılında köy tüzel kişiliği verilmiş. Hızlı nüfus artışı nedeniyle 1942'de bucak olmuş, 31 Aralık 1985 tarihinde de belde düzeyine ulaşmıştır (Anonim, 2016e).

3.3.2. Yüzey şekilleri ve iklim

Yüzey şekilleri

Denizden yüksekliği (tüm alanının ortalama yüksekliği) 850 m olan Pazarcık, Torosların dış kuşağını oluşturan Ahır dağı'nın güneyinden başlayarak, güneye doğru gittikçe genişleyen Maraş Ovası'nın bir alt ovası durumunda olan Narlı Ovası'nın kuzeydoğu ucunda Hatay -Maraş oluğu boyunca akan ve Ceyhan Nehri'nin bir kolu olan Aksu Çayının güneyinde kurulmuştur. Şehrin üzerinde yer aldığı bu ova; güneye doğru Amanos dağı, doğu kenarında bir oluk gibi uzanan büyük çukurlukların kuzeydeki son parçasıdır. Bu çöküntü alanı Afrika Göller Yöresi'nden başlayarak Kızıldeniz, Lut gölü ve Amik Ovası boyunca uzanan Ürdün graben sisteminin devamından başka bir şey değildir. Dolayısıyla Pazarcık'ın bu graben sistemi üzerinde yer alması ilçe ve çevresindeki oluşumların jeolojisinin "IV. Zaman" içerisinde oluştuğunu göstermektedir. Ancak bu oluşumlar içerisinde en önemlisi kratesa ve eosen yaşlı tortullar ile IV. Zamana ait alüvyon örtüyü oluşturur. Bu arazi, doğudan batıya doğru alçalarak Narlı Ovası'na kadar devam eder. Kuzeydoğu - güneybatı istikametinde akan Aksu Çayı üzerinde Kartalkaya Barajı bulunmaktadır.

İklim

Adana Bölümünün doğu ucunda yer alan ilçede, gerek denize uzaklık gerekse yükseltinin etkisiyle, Akdeniz ikliminin değişikliğe uğramış karasallaşmış bir türü hüküm sürer. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise orta derecede soğuk ve yağışlıdır.

Yağışlar genellikle kış mevsiminde yoğunlaşmıştır. Yazları ise kurak geçer. Kışın Akdeniz kıyılarında batı yönlü bara metrik depresyonlar Akdeniz kıyılarını tesiri altına aldıktan sonra İskenderun Körfezi çevresinde alanını genişleterek -genellikle doğuya doğru genişleyen- alçak basınç sistemi, bölgede bol yağışların düşmesine neden olur. Soğuk mevsimlerde Arabistan Yarımadası üzerinde görülen ve Dicle - Fırat havzaları arasında sokulan yüksek basınçlı hava hareketlerinin de bölgede yağışlara neden olduğu görülür.

Yıllık yağışın mevsimlere dağılımına baktığımızda, en çok yağışın kış mevsiminde (350 mm.); en az yağışın da yaz mevsiminde (10 mm.) düştüğünü görürüz. Diğer mevsimlerde ise sonbaharda 100,9 mm, ilkbaharda da 185,5 mm yağış düşer.

Sonuç olarak Pazarcık ve çevresinde Akdeniz yağış rejiminin hakim olduğu söylenebilir. Yörede yıllık ortalama yağış miktarı 693.7 mm olup bu yağışlar daha çok depresyonik ve orografiktir. Yıllık ortalama sıcaklık 16.7 °C'dir. En soğuk ay ortalama 4.6°C ile ocak, en sıcak ay ise 28.9 °C ile temmuzdur.

İlçenin tek akarsu kaynağını Çağlayancerit'ten doğan ve ilçe merkezinin kuzeyinde, kuzeydoğu-güneybatı istikametinde akan Aksu Çayı'dır. Aksu Çayı'nın üzerinde Kartalkaya Barajı bulunmaktadır. 1971 yılında hizmete giren Kartalkaya Barajı, 200.000 dekar alanın sulanmasını sağlamaktadır. Narlı Ovası'ndaki 21 köyün üye olduğu Sol Sahil Sulama Birliğince idare edilmekte ve 120.000 dekar alan sulanmaktadır. Sağ Sahil Sulama Birliği aracılığıyla da 7 köyümüze ait yaklaşık 50.000 dekar alan sulanmaktadır. Böylece ilçede sulanan arazi miktarı 170.000 dekarı bulmaktadır (Anonim, 2016f).

3.3.3. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin arazi varlığı ve dağılımı

İlçenin arazi ve toprak yapısı topoğrafik olarak iki bölgeye ayrılır: Birinci bölüm, güneybatıda yer alan ve verimli alanları oluşturan Narlı Ovası; ikinci bölüm ise dağlık ve engebeli kısımdır. Güney ve batı kısmında Narlı Ovası ve Aksu Çayı çevresindeki tarım alanlarında sululu tarım yapılmaktadır. Kuzeydoğuda yer alan dağlık ve engebeli kısımda ise daha çok kuru tarım ve bağcılık yapılır. Bunların yanında Pazarcık, Araban ve Besni üçgeninde uzanan dağlık bölgede Antep fıstığı yetiştirilir.

İlçe arazisinin %50'si ormanlık alanlarla kaplıdır. %40'ı tarla, %7'si meyvelik, %1'i otlak, %1'i sebzelik alanlar ve %1'i de kullanılmayan alanlardan oluşmaktadır (Anonim, 2016d).

Çizelge3.3.3. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin arazi varlığı ve dağılımı

Orman Alanı	: %50
Tarla Alanı	: %40
Meyvelik Alanı	: % 7
Sebzelik Alanı	: % 1
Otlak Alanı	: % 1
Kullanılmayan Alan	: % 1

Kaynak: Anonim, 2016g

3.4. Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinin Bitkisel Üretim Durumu, 2014

Çizelge 3.4. Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinin bitkisel üretim durumu, 2014

İlçe Adı	Toplam Alan(dekar)	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı(dekar)	Nadas alanı(dekar)	Sebze bahçeleri alanı(dekar)	Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı(dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
Pazarcık	500.460,00	247.348,00	5.344,00	15.633,00	232.135,00	0

Kaynak: Anonim, 2014a

Çizelge 3.4.1. Tarla ürünleri üretimi, 2014

Grup adı	Ürün adı	Ekilen alan(dekar)	Hasat edilen alan(dekar)	Üretim(ton)	Verim(kg/da)
Parfümeri-Eczacılık vb. Bitkiler - Sekerpancarı ve Yem Bitkileri Tohumları	Fiğ (Adi) (Dane)	10.000	10.000	800	80
Patates-Kuru Baklagiller-Yenilebilir Kök ve Yumrular	Nohut	15.000	15.000	2.740	183
Saman ve Ot	Yonca (Yeşil Ot)	56	56	50	893
	Mısır (Silajlık)	13.000	13.000	84.500	6.500
Şeker İmalatında Kullanılan Bitkiler	Şekerpancarı	1.252	1.252	8.225	6.569
Tahıllar	Buğday (Durum)	5.000	5.000	1.418	284
	Buğday (Diğer)	93.542	93.542	33.258	356
	Mısır (Dane)	79.421	79.421	76.111	958
	Arpa (Diğer)	34.999	34.999	11.112	317
Tekstilde Kullanılan Ham Bitkiler	Pamuk (Kütlü)	13.577	13.577	6.712	494
	Pamuk (Lif)	13.577	13.577	2.416	178
Yağlı Tohumlar	Soya	176	176	63	358
	Pamuk Tohumu (Çiğit)	13.577	13.577	3.974	293

Kaynak: Anonim, 2014a

Çizelge 3.4.2. Meyve üretimi, 2014

Grup adı	Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı(dekar)	Üretim (ton)	Ağaç başına ortalama verim(kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
Baharat Bitkileri (İşlenmemiş)	Kırmızı Biber (Baharatlık-İşlenmemiş)	6.000	12.000	2.000	6.000	0	6.000
Diğer Meyveler-Taş Çekirdekli ve Yumuşak Çekirdekli	Elma (Golden)	61	261	30	8.700	3.700	12.400
	Elma (Starking)	22	9	5	1.900	350	2.250
	Armut	30	631	29	21.750	7.200	28.950
	Ayva	0	157	35	4.500	500	5.000
	Şeftali (Nektarin)	15	155	25	6.200	700	6.900
	Şeftali (Diğer)	10	16	25	650	100	750
	Erik	51	1	2	600	1.300	1.900
	Kayısı	50		0	13.050	2.000	15.050
	Kiraz	51	187	25	7.500	2.500	10.000
	Vişne	0	120	30	4.000	4.000	8.000
	Dut	0	99	25	4.000	0	4.000
	Nar	511	390	60	6.500	3.750	10.250
	Trabzon Hurması	61		0	750	250	1.000
Muz-İncir-Avokado-Kivi	İncir	0	18	24	750	100	850
Üzüm	Üzüm (Sofralık-Çekirdekli)	115.000	69.435	604	115.000	0	115.000
	Üzüm (Kurutmalık-Çekirdekli)	41.000	47.220	1.152	41.000	0	41.000
Zeytin ve Diğer Sert Kabuklular	Zeytin (Sofralık)	7.500	104	3	33.500	20.500	54.000
	Zeytin (Yağlık)	1.700	110	6	18.000	20.000	38.000
	Badem	2.520		0	29.000	12.800	41.800
	Ceviz	50	38	3	12.620	2.500	15.120
	Antep Fıstığı	57.503		0	595.000	200.000	795.000

Kaynak: Anonim, 2014a

Çizelge 3.4.3. Sebze üretimi, 2014

Grup adı	Ürün adı	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)
Meyvesi İçin Yetiştirilen Sebzeler	Domates (Sofralık)	200	610
	Domates (Salçalık)	3.000	5.160
	Hıyar (Sofralık)	250	425
	Acur	100	100
	Biber (Salçalık, Kappa)	2.400	6.000
	Biber (Dolmalık)	200	300
	Biber (Sivri)	3.000	5.994
	Patlıcan	262	393
	Fasulye (Taze)	175	79
	Kavun	800	2.000
	Karpuz	300	900
Kök ve Yumru Sebzeler	Soğan (Taze)	15	15
	Soğan (Kuru)	200	500
	Sarımsak (Taze)	2.000	2.000
	Sarımsak (Kuru)	2.726	3.271
Diğer Sebzeler (Başka Yerde Sınıflandırılmamış)	Marul (Göbekli)	5	15

Kaynak: Anonim, 2014a

Çizelge 3.4.4. Hayvansal üretim durumu

Hayvan Adı	Arıcılık yapan köy sayısı(adet)	Arıcılık yapan işletme sayısı(adet)	Yeni kovan sayısı	Eski kovan	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
Arıcılık		30	1.960	386	2.346	12,6	0,184
Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)	Kırkılan hayvan sayısı (baş)	Yün kıl tiftik (ton)
Koyun (Yerli)	90.832	42.009	132.841	66.960	4.955,04	132.841	265,682
Keçi(Kıl)	51.044	32.000	83.044	22.680	2.449,44	70.044	42,026
Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)		
Sığır(Yerli)	5.241	400	5.641	1.299	1.608,84		
Sığır (Kültür)	6.100	930	7.030	2.940	11.460,12		
Sığır(Melez)	4.590	3.488	8.078	3.058	8.062,89		
Hayvan Adı	Yetişkin (baş)	Genç-Yavru (baş)	Toplam				
At	50	30	80				
Katır	15	5	20				
Eşek	30	20	50				
Hayvan Adı	Mevcut sayı						
Yumurta Tavuğu	2.300						
Ördek	300						
Et Tavuğu	2.000						
Hindi	100						
Kaz	250						

Kaynak: Anonim, 2014a

Çizelge 3.4.5. Tarımsal alet makine durumu

Tarımsal alet ve makinalar		
Grup adı	Ürün adı	Adet
Diğer alet ve makinalar	Kulaklı Traktör Pulluğu	1.054
	Ark Açma Pulluğu	55
	Diskli Traktör Pulluğu	39
	Diskli Anız Pulluğu (Vanvey)	20
	Kültüvatör	1.319
	Merdane	909
	Diskli Tırmık (Diskarolar)	1.683
	Dişli Tırmık	727
	Kombikürüm (Karma Tırmık)	63
	Ot Tırnığı	129
	Traktörle Çekilen Hububat Ekim Makinası	499
	Kombine Hububat Ekim Makinası	207
	Kimyevi Gübre Dağıtma Makinası	959
	Orak Makinası	28
	Biçer Bağlar Makinası	33
	Pancar Sökme Makinası	6
	Mısır Silaj Makinası	6
	Pamuk Toplama Makinası	10
	Selektör (Sabit Veya Seyyar)	6
	Sırt Pulverizatörü	379
	Sedyeli, Motorlu Pulverizatör Tozlayıcı Kombine Atomizör	27
	Kuyruk Milinden Hareketli Pulverizatör	60
	Motorlu Pulverizatör	89
	Tozlayıcı	9
	Atomizör	282
	Santrifüj Pompa	50
	Elektropomp	293
	Motopomp (Termik)	14
	Derin Kuyu Pompa	1.500
	Krema Makinası	486
	Römork (Tarım Arabası)	2.160
	Su Tankeri (Tarımda Kullanılan)	16
	Dip Kazan (Subsoiler)	6
	Pnömatik Ekim Makinası	20
	Sap Döver Ve Harman Makinası (Batöz)	147
	Damla Sulama Tesisi	46
	Yayık	16
	Kepçe (Tarımda Kullanılan)	87
Traktörler	Traktör - İki Akslı (35-50 Bg)	127
	Traktör - İki Akslı (51-70 Bg)	1.495
	Traktör - İki Akslı (70 Bg'Den Fazla)	21

Kaynak: Anonim, 2014a

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Araştırma Alanındaki Çiftçilerin Sosyo-Ekonomik Özellikleri

4.1.1. Çiftçilerin tarımsal faaliyet ve mısır üretim deneyim tecrübesi, aile nüfusu ve yaşları

Araştırma kapsamında ele alınan işletmelerde çiftçilerin yaşları 27 ile 77 arasında değişmekle beraber çiftçilerin ortalama yaşı 54,9'dur. Nüfusun çeşitli yaş guruplarına bakıldığında çiftçilikle uğraşan yaş düzeyinin 45-55 ve 60-70 yaş arasındaki gruplamada yoğunlukta olduğu görülmektedir. Çiftçilerin ortalama tarımsal faaliyet tecrübesi 32,8 yıl ve mısır üretim deneyimi ise 11 yıldır (Çizelge 4.1.1). Bu durum son yıllarda mısır tarımına yönelme olduğunun göstergesidir. İşletmelerde ortalama aile nüfusu 3,5 kişidir (Çizelge 4.1.1). İşletmelerde yapılan ankette 54 erkek ve 1 kadın vardır bu durumda çiftçilikle çoğunlukla erkek iş gücü kullanıldığı ve erkekler tarafından çiftçiliğin meslek edinildiği söylenebilir.

Tuvaç ve Dağdemir (2009) tarafından, 2007 yılı verileri dikkate alınarak Erzurum ilinde silajlık mısır üretim maliyeti üzerine yapılan araştırmada ise, işletmelerde ortalama aile nüfusu 6,33 kişi olarak belirtilmiştir.

Bu durum da bölgelerin gelişmişlik düzeylerine göre nüfus ortalamalarının değiştiği görülmektedir.

Çizelge 4.1.1. Çiftçilerin tarımsal faaliyet ve mısır üretim deneyim tecrübesi, aile nüfusu ve yaşları

	Ortalama	Minimum	Maksimum
Tarımsal faaliyet tecrübesi (yıl)	32,8	5	60
Aile nüfusu (kişi)	3,5	1	7
Yaş (yıl)	54,9	22	77
Mısır üretim deneyim (yıl)	11,0	2	30

4.1.2.Çiftçilerin eğitim durumu

Araştırma bölgesinde incelen işletmelerde, nüfusun tamamının bir diploma sahibi olduğu görülmektedir. İşletmelerdeki çiftçilerin %7,3'ü lisans, 12,7'i ortaöğretim ve %80,0'i ise ilköğretim mezunudur (Çizelge 4.1.2). Bu durum işletmelerde okuma düzeylerine göre nüfusun %80'lik kısmının ilköğretim mezunu olması ve eğitimlerine devam etmemeleri neticesinde çiftçiliği meslek olarak edinmişlerdir.

Çizelge 4.1.2.Çiftçilerin eğitim durumu

Eğitim durumu	Çiftçi sayısı	%
İlköğretim	44	80,0
Ortaöğretim	7	12,7
Lisans	4	7,3
Toplam	55	100,0

4.1.3. İşletmecilerin mısır üretimi yapma nedeni

Çiftçilerin %65,5'i mısır üretimi yapma nedenini esas geçim kaynağı olarak görürken, %34,5'i is ek gelir kaynağı olarak gördüğü tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.3). Esas geçim kaynağı olarak görme sebebi, uzun zamandır mısır üretimi deneyimine sahip olmaları ve bu konuda yeterince bilgi düzeyine sahip olduklarından kaynaklanmaktadır. Son 15 yılda mısır üretimi konusundaki devlet desteklerinin üreticinin mısır tarımını tercih etmesi konusunda büyük etkisi bulunmaktadır. Araştırma bölgesindeki coğrafi ve ekolojik koşullar, pazarlama imkanları, bölgedeki sulama kanallarının üretime etkisi, makineli tarım yapılabilme durumu, rayiç bedelin devlet tarafından desteklenmesi, iş gücü ihtiyacının diğer tarım ürünlerine göre daha düşük olması gibi etkenler doğrultusunda çiftçilere üretim kolaylığı sağladığından, bölgede mısır tarımına ilgiyi artırmıştır.

Çizelge 4.1.3.İşletmecilerin mısır üretimi yapma nedeni

Mısır üretimi yapma nedeni	Çiftçi sayısı	%
Esas geçim kaynağım	36	65,5
Ek gelir kaynağım	19	34,5
Toplam	55	100,0

4.1.4. Çiftçilerin tarım dışı gelire sahip olma durumu

Çiftçilerin %65,5'itarım dışı gelire sahip olurken, %34,5'i ise tarım dışı gelire sahip olmadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.4). Bu durum bize çiftçilerin tarım dışında da çalıştıklarının göstergesidir. Hayat şartlarının günümüzde zor olduğu bilinmekte ve tek bir geçim kaynağıyla bu işin olmayacağı ve insanların ek gelire ihtiyaç duyduğu işlerin olmasından dolayı tarım dışı gelire de sahip oluyorlar. Araştırma bölgesindeki mısır tarımı buna en güzel örnek olarak gösterilebilir. Mısır tarımının günümüz şartlarındaki üretim kolaylığı bölgedeki tarım şartlarına orantılı olarak çiftçilerin çok zorlanmadan tarım geliri elde ettiklerinin bir göstergesidir.

Çizelge 4.1.4. Çiftçilerin tarım dışı gelire sahip olma durumu

Tarım dışı gelire sahip olup olma durumu	Çiftçi sayısı	%
Evet	36	65,5
Hayır	19	34,5
Toplam	55	100,0

4.1.5. Çiftçilerin kooperatife üyelik durumu

Kooperatifçilik bilinci tarımsal üretim yapan işletmelerin, sosyal ekonomik, teknik ve ekolojik yönlerden üreticilerin devamlı başarıya ulaşabilmesinde en önemli faktörlerden birisidir. Üreticilerin kooperatif şeklinde örgütlenmesi ürün pazarlama, girdi tedariki, ürün pazarlama, riski azaltma gibi avantajlar sağlamaktadır (Şahin ve ark., 2013).

Araştırma bölgesinde işletmecilerin %83,6'sı herhangi bir kooperatife üyeyken, %16,4'ü herhangi bir kooperatife üye değildir (Çizelge 4.1.5). Bu, bize bölgede kooperatifleşme bilincinin yüksek olduğunu göstermektedir. Kooperatifçilik, gelir dağılımından zarar görenlerin, bu zararları etkisiz hale getirmede denge oluşturduğundan üreticilerden tarafından tercih edilmektedir.

Çizelge4.1.5. Çiftçilerin kooperatife üyelik durumu

Kooperatife Üyelik Durumu	İşletme sayısı	%
Evet	46	83,6
Hayır	9	16,4
Toplam	55	100,0

4.1.6. Hangi kooperatife üye olma durumu

Bugün gelişmiş ülkelerin ulaştıkları sosyal ve ekonomik refahın temelinde, tarımdaki gelişme vardır. Tarım ülkelerin sanayileşmesinde büyük rol oynamıştır. Tarım sektörünün oynadığı bu roldeki en büyük pay sahibi üretici örgütleridir. Üretimden pazarlamaya kadar örgütlü olarak hareket eden üreticiler, gerek kendileri ve gerekse ülkeleri için yararlar sağlamışlardır. Güçlü üretici örgütleri sayesinde, tarım- sanayii entegrasyonunu başarı ile kurmuşlardır. Kurdukları pazarlama yapısı ile pazardan daha fazla pay almışlar, ürettikleri ürünlerden daha fazla gelir elde etme imkanına kavuşmuşlardır. Bugün, AB ülkelerinde tarıma dayalı sanayinin yaklaşık %50'si üretici örgütlerine aittir (Köroğlu, 2003).

Araştırma bölgesindeki işletmelerde, kooperatife üye olan çiftçilerin yarısından fazlasının (%57,0) Ziraat Odalarına kayıtlı olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.6). Bu durum araştırma bölgesindeki işletmelerin çoğunluğunun örgütlenmenin öneminden ve sağladığı faydalardan yararlanmakta olduğu ve gelişen sanayi-tarım entegrasyonundaki bilinçliliğinin bir göstergesi olduğu söylenebilir. İşletmelerdeki örgütlenmeye katılım oranı, ülke tarımını istenilen düzeye gelmesi, tarım sektörünün uluslararası tarım ve çiftçi seviyesine gelmesinin bir göstergesidir.

Çizelge 4.1.6. Hangi kooperatife üye olma durumu

Hangi kooperatife Üye olma durumu	İşletme sayısı	%
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	2	4,0
Tarım Kredi Kooperatifi	17	37,0
Ziraat Odaları	26	57,0
Dernekler	1	2,0
Toplam	46	100,0

4.1.7. İşletmelerde ekim nöbeti uygulanma durumu

Aynı tarlaya farklı bitkilerin sıralı şekilde belirli aralıklarla ekilmesine ekim nöbeti denir. Uygulama amacı ise toprağın üretkenliğinin sürdürülebilmesi ve birim alandan elde edilen verim oranının artırılmasıdır. Bitkisel üretimde uzun yıllar arka arkaya aynı tarlada aynı ürünler ekildiklerinde verimleri önemli ölçüde düşmektedir. Bunlara kendine katlanamaz bitkiler denir ve örnek olarak pancar, keten, ayçiçeği, haşhaş gibi ürünler

verilebilir. Bazı bitkilerde ise arka arkaya ekildiğinde belli sınırlar içerisinde verim azalması meydana gelir bunlara ise kendine katlanır ürünler denir. Kendine katlanır ürünlere örnek olarak ise mısır, bakla, tütün, çeltik gibi ürünler gösterilebilir (Anonim, 2014).

Araştırma konusu olan mısır bitkisi de kendine katlanır bir tarım ürünüdür. Buna rağmen araştırma bölgesindeki ekim nöbeti uygulama oranı %81,8 iken uygulanmama oranı %18,2'dir (Çizelge 4.1.7). Bu durum bölgedeki bilinçli tarımın göstergesi olduğunun en güzel örneklerinden olduğunu söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.7. İşletmelerde ekim nöbeti uygulanma durumu

İşletmelerde ekim nöbeti uygulanma	İşletme sayısı	%
Evet	45	81,8
Hayır	10	18,2
Toplam	55	100,0

4.1.8. Tarımsal alet ve makine olma durumu

Tarımsal mekanizasyon; bitkisel ve hayvansal üretimde, insan ve hayvan gücü kullanılarak yapılan çeşitli tarımsal işlerin, modern alet ve makinelerle yapılması, bunların tasarımı, üretilmesi, onarımları, etkin bir şekilde kullanılmalrı ve pazarlanmalarını içeren bir üretim tekniğidir (Pınar ve Yıldız, 1995).

Tarımsal mekanizasyonun amacı insan iş gücünün verimini artırarak yapılan işin maliyetini düşürmektir. Bu, direkt olarak birim iş için sarf edilen zamanın azaltılması veya endirekt olarak birim alandan elde edilen verimin artırılması ile gerçekleşir. Makineli tarım sayesinde insan gücünden çok daha kuvvetli olan motor gücünden istifade edilir. Toprak işleme, ekim, dikim, hasat, harman, nakliye, işleme gibi işlemler makine ile daha iyi yapılır (Tezer ve Sabancı, 2001).

Araştırma bölgesindeki işletmelerin %81,8'i tarımsal alet ve makineye sahipken, %18,2'i ise alet ve makineye sahip olmadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.8). Bu duruma göre, tarımsal mekanizasyon araçları olarak da adlandırılan bu ürünler tarımsal üretimde işgücü verimliliğini artıran, maliyetleri düşüren, modern üretim teknolojilerinin kullanılmasını ve işlemlerin zamanında agroteknik ihtiyaçlara uygun şekilde yapılmasını

sağlayarak ürün kalitesini ve verimini artıran önemli bir tarımsal üretim girdileri grubunu oluşturduğu söylenebilir. Araştırma bölgesindeki işletmelerin %81,8'i tarımsal alet ve makineye sahip olması bölgedeki üreticilerin günümüz şartlarındaki teknolojiyi kullandıklarının bir göstergesidir.

Çizelge 4.1.8. Tarımsal alet ve makine olma durumu

Tarımsal alet ve makine olma durumu	İşletme sayısı	%
Evet	45	81,8
Hayır	10	18,2
Toplam	55	100,0

4.1.9. Çiftçilerin sosyal güvencesi olma durumu

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin %92,7'sinin sosyal güvencesi varken, %8,3'ünün sosyal güvencesinin olmadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.9). Bu durum bize, ilerleyen, gelişen ve bilinçlenen bir toplum olma yolunda ilerlediğimizi ve bir nevi çiftçiliğin daha ciddi bir meslek grubu olarak icra edildiğinin göstergesidir.

Çizelge 4.1.9. Çiftçilerin sosyal güvencesi olma durumu

Çiftçilerin sosyal güvencesi olma durumu	Çiftçi sayısı	%
Evet	51	92,7
Hayır	4	7,3
Toplam	55	100,0

4.1.10. Çiftçilerin sosyal güvence türü

Çiftçilerin sosyal güvence türünün büyük bir çoğunluğunun (%66,6) bağ-kur tarım olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.10). Bu durum bize, yapmış oldukları tarımsal faaliyetlerden dolayı Ziraat odalarına kaydolan ya da ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerine kaydolduğunu göstermektedir.

Çizelge 5.1.10. Çiftçilerin sosyal güvence türü

Çiftçilerin sosyal güvence türü	Çiftçi sayısı	%
SSK tarım	2	3,9
SSK işçi	1	2,0
Bağkur tarım	34	66,6
Bağkur esnaf	12	23,5
Emekli sandığı	1	2,0
Diğer	1	2,0
Toplam	51	100,0

4.1.11. Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olma durumu

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin %90,9'u mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olurken, %9,1'inin mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olmadığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.11). Araştırma bölgesindeki çiftçilerin genellikle makineli tarım olarak idame ettirilen mısır tarımının yanında, diğer tarımsal ürünlerin üretimi, hayvancılık faaliyetleri, ticari faaliyetlerde bulunulduğunun bir göstergesidir. Ayrıca tarımsal alet makine kullanım oranına baktığımızda %81,8 iken mısır tarımı dışındaki gelir kaynağı olma durumu %90,9'dur. Bu durum bize makineli tarımın yapılmasının mısır üretimini çiftçiler için ek gelir kaynağı olarak üretebilme olanağını arttırdığını söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.11. Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olma durumu

Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olma durumu	Çiftçi sayısı	%
Evet	50	90,9
Hayır	5	9,1
Toplam	55	100,0

4.1.12. Mısır tarımı dışında geliri kaynak türü

Bölgedeki çiftçilerin mısır tarımı dışındaki gelir kaynak türü bakımından %34,0'ı başka tarımsal ürün ve %38,0'ı diğer gelir kaynak türlerinden oluştuğu tespit edilmiştir

(Çizelge 4.1.12). Çiftçiler makineli tarımın kolay uygulanabildiği mısır tarımı dışında tarımsal ürünlerden ve diğer ticari faaliyetlerden gelir sağladığı söylenebilir.

Çizelge 4.1.12. Mısır tarımı dışında geliri kaynak türü

Mısır tarımı dışında geliri kaynak türü	Çiftçi sayısı	%
Başka tarımsal ürün	17	34,0
Hayvancılık	3	6,0
Ticaret	2	4,0
Esnaf	7	14,0
Kira	2	4,0
Diğer	19	38,0
Toplam	50	100,0

4.1.13. Tarımsal ürünleri sigorta yapma durumu

Araştırma bölgesindeki işletmelerin %65,5'i tarımsal ürünleri sigorta yaptırmazken, %34,5'i tarımsal ürünleri sigorta yaptırdığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.13). Bu durum bize, bilinçlenen işletmelerin, kendilerini garantiye alarak oluşabilecek olumsuz durumlardan en az zararla kurtulmanın mümkün olduğunun bilincine vardıklarının ve böylece üretimdeki tarımsal ürünlerin sürdürülebilirliğinin amaçladığı söylenebilir.

Çizelge 4.1.13. Tarımsal ürünleri sigorta yapma durumu

Tarımsal ürünleri sigorta yapma durumu	Çiftçi sayısı	%
Evet	19	34,5
Hayır	36	65,5
Toplam	55	100,0

4.1.14. Mısır üretimi yapma nedeni

Bölgedeki işletmelerin mısır üretimi yapma nedenleri arasında yarısından fazlasını (%54,6) üretim kolaylığının olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.14). Araştırma bölgesindeki makineli tarım uygulama olanağı, sulu tarım arazileri, verimi yüksek tarım alanları bulunmaktadır. Mısır üretimin devlet destekli olması üretim kolaylığı ve bölgede oluşan diğer etkenler işletmeler için mısır tarımını cazip kıldığının söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.14. Mısır üretimi yapma nedeni

Mısır üretimi yapma nedeni	Çiftçi sayısı	%
Arazi yapısı	1	1,8
Satış garantisi	12	21,8
Verim oranları	10	18,2
Üretim kolaylığı	30	54,6
Bölgede mısır üretimine duyulan ihtiyaç	2	3,6
Toplam	55	100,0

4.1.15. Yetiştirilen mısır çeşidinin türü veya markası

Çiftçilerin yetiştirilen mısır türüne göre en çok pioner marka mısır çeşidinin (%56,4) yetiştirdiği tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.15). Bu durum bize, Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ilçesinde çiftçiler tarafından en yüksek verim oranlarının pioner mısır markasından alındığının bir göstergesidir.

Çizelge 4.1.15. Yetiştirilen mısır çeşidinin türü veya markası

Yetiştirilen mısır çeşidinin türü	Çiftçi sayısı	%
Pioner	31	56,4
Dekalp	15	27,2
Şimal	1	1,8
Mayado	1	1,8
May	1	1,8
Helin	3	5,5
Karadeniz yıldızı	3	5,5
Toplam	55	100,0

4.1.16. Mısır çeşidini tercih etme nedeni

Çiftçilerin mısır çeşidini en çok tercih etme nedenleri arasında verim (%72,7) olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.16). Bu duruma göre çiftçilerin, verimin mısır çeşidini tercih etmede önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Çizelge 4.1.16. Mısır çeşidini tercih etme nedeni

Mısır çeşidini tercih etme nedeni	Çiftçi sayısı	%
Verim	40	72,7
Cins	1	1,8
Kalite	6	10,9
Bayi tavsiyesi	8	14,6
Toplam	55	100,0

4.1.17. Mısır ekiminde yapılan araştırma türü

Çiftçilerin mısır ekiminde yapılan araştırmaların genelinde diğer (%70,9) araştırmalar yaptığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.17). Mısır ekiminde pazar araştırmalarının üreticiler tarafından önemli görülmediği bize işletmelerin ürünlerini bölgede kolaylıkla pazarladığının bir göstergesi olduğunu söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.17. Mısır ekiminde yapılan araştırma türü

Mısır ekiminde yapılan araştırma türü	Çiftçi sayısı	%
Pazar araştırması	4	7,3
Devlet tarafından sağlanan tarımsal destek	12	21,8
Diğer	39	70,9
Toplam	55	100,0

4.1.18. Mısırdaki sulama ihtiyacının karşılanma durumu

Çiftçilerin mısırdaki sulama ihtiyacının en çok sulama kanalından (%76,4) karşılandığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.18). Bu durum bize sulu tarım ürünü olan mısır ekimin bölgedeki sulama kanalının ve diğer sulu tarım arazilerinin etkisiyle mısır tarımını kolay yapılabildiğinin göstergesidir.

Çizelge 4.1.18. Mısırdaki sulama ihtiyacının karşılanma durumu

Mısırdaki sulama ihtiyacının karşılanma durumu	Çiftçi sayısı	%
Kuyu suyu	7	12,7
Sulama kanalından	42	76,4
Akarsu dereden	5	9,1
Diğer	1	1,8
Toplam	55	100,0

4.1.19. Çiftçilerin mısır satışından memnun olma durumu

Araştırma bölgesinde işletmelerin mısır satışından %83,6'sının memnun olmadığı ve %16,4'ünün mısır satışından memnun olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.19). Bu durum bize, bölgede üretimi tercih edilen mısır bitkisinin, dolaylı olarak büyük ölçüde üretim kolaylığından kaynaklandığını, mısır üretiminin masraf unsuruna bakıldığında devletin destekleme oranlarının düşük olduğunu, devletin belirlediği alım fiyatlarının aslında sadece ofislerde uygulandığını ve küçük işletmelerin ofislere ürün vermede pek imkanı bulunmadığı, tüccar alım fiyatlarını masraflarla orantılandığında kar oranlarının düşük düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Bu etkenler göz önüne alındığında çiftçilerinde bu durumdan memnun olmadıkları gözlenmektedir.

Çizelge 4.1.19. Çiftçilerin mısır satışından memnun olma durumu

Çiftçilerin mısır satışından memnun olma durumu	Çiftçi sayısı	%
Evet	9	16,4
Hayır	46	83,6
Toplam	55	100,0

4.1.20. Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedeni

Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedenleri arasında en önemli etken, üretim maliyetlerinin fazlalığı (%41,4) olarak tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.20). Bunun yanında fiyat düşüklüğü, destek yetersizliği ve ofis yetersizliği de önemli ölçüde yer almaktadır. Bölgede üretimi kolay olduğundan tercih edilen mısır tarımı masrafların

fazlalığı ve ürünün değerine satılamamasından dolayı çiftçinin yüzünü güldürmediğini söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.20. Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedeni

Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedeni	Çiftçi sayısı	%
Fiyat düşüklüğü	12	26,0
Üretim maliyetlerinin fazlalığı	19	41,4
Destek yetersizliği	5	10,9
Diğer nedenler	2	4,3
Ofis yetersizliği	5	10,9
Devletin yanlış tarım politikası	1	2,2
Pazarlama sorunları	2	4,3
Toplam	46	100,0

4.1.21. Mısır üretimi konusunda başvurulan bilgi kaynakları

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin mısır üretimi konusunda başvurulan bilgi kaynaklarına ihtiyaç duymadıkları (%45,5) tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.21). Bölgede devlet destekleri ve sulu tarım olanaklarının yaygınlaşmasıyla yaklaşık 20 yıllık bir süreçte mısır tarımına olan ilgi artmış bulunmaktadır. Uzun yıllardır üretim tecrübesine sahip olan çiftçilerin bilgi kaynaklarına %45,5 oranında başvurmamasının nedeni bu şekilde tanımlayabiliriz.

Çizelge 4.1.21. Mısır üretimi konusunda başvurulan bilgi kaynakları

Mısır üretimi konusunda başvurulan bilgi kaynakları	Çiftçi sayısı	%
İl ve ilçe müdürlükleri	2	3,6
Danışmanlık şirketleri	5	9,1
Ziraat Odası	5	9,1
Tohum ve ilaç bayileri	13	23,6
Diğer	5	9,1
İhtiyaç duymuyorum	25	45,5
Toplam	55	100,0

4.1.22. Mısır üretiminde teknolojiden yararlanma durumu

Bölgedeki çiftçilerin mısır üretiminde teknolojiden yararlanma durumu açısından %83,6'sı günümüz teknolojilerini kullandığını söylerken, %16,4'ü geleneksel yöntemlerle çalıştığını belirtmektedir (Çizelge 4.1.22). Gelişen teknoloji tarımda üretim kolaylığı sağladığından çiftçilerin teknolojiyle imkanlar doğrultusunda üretim yaptığını söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.22. Mısır üretiminde teknolojiden yararlanma durumu

Mısır üretiminde teknolojiden yararlanma durumu	Çiftçi sayısı	%
Geleneksel yöntemlerle çalışıyorum	9	16,4
Günümüz teknolojilerini kullanıyorum	46	83,6
Toplam	55	100,0

4.1.23. Mısır üretiminin en büyük problemi

Çiftçilerin mısır üretiminin en büyük probleminin %43,6'sını üretim masraflarının fazlalığından şikayetçi olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 4.1.23). Üretim masraflarının fazlalığı (mazot, tohum, kira, işçilik, sulama, gübre, makineli tarım ihtiyacı vb.) üretimdeki girdi maliyetlerinin yüksek fakat satış fiyatlarının istenilen oranda olmamasından üreticiye düşük kar payları bırakmaktadır. Bu durum üreticilerin mısır tarımındaki en önemli sorunu olduğunu söyleyebiliriz.

Çizelge 4.1.23. Mısır üretiminin en büyük problemi

Mısır üretiminin en büyük problemi	Çiftçi sayısı	%
Sulama	6	10,9
Desteklerin yetersizliği	13	23,6
Üretim masraflarının fazlalığı	24	43,6
Diğer	12	21,9
Toplam	55	100,0

4.2. Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinde Mısır Üretim Faaliyetlerinin Ekonomik Analizi

4.2.1. İşletmelerin ortalama mülk ve kiralama yoluyla tarla arazi varlığı

Araştırma alanındaki işletmelerin ortalama mülk tarla arazisi varlığı 109,71 dekadır. İşletmelerin ortalama kira tarla arazisi ekim alanı ise 47,60 dekadır. Bu durum, bölgedeki tarımsal işletmelerin genelde mülk tarla arazisi üzerinde tarım yaptıklarının bir göstergesidir. Bu durumun öncelikli nedeni ise üretim masraflarına tarla kirası eklendiğinde işletmelerin gelir düzeyleri oldukça düşmektedir ve kiralama yoluyla tarım işletmelerde genellikle tercih edilmemektedir.

4.2.2. Mısır tarımında ortalama ekilen arazi miktarı

Araştırma bölgesinde 55 işletme ile anket çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışmada işletmelerin 46 tanesi dane mısır üretimi yaparken 9 tanesi silajlık mısır üretimi yapmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre dane mısır işletmeler için ortalama ekim alanı 81,48 dekar olarak bulunmuştur. Ortalama silajlık mısır ekim alanı ise 70,89 dekadır. Genel olarak bölgeye baktığımızda ortalama dane mısır ekim alanı ve silajlık mısır ekim alanı olarak birbirine yakındır. Fakat dane mısır ekimi yapan işletme sayısına baktığımızda silajlık mısır ekimi yapan işletme sayısının yaklaşık 5 katı olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla bölgede dane mısır üretimi işletmelerde daha çok tercih edildiğini söyleyebiliriz.

4.2.3. Mısır tarımında ortalama tarla kira giderleri

Mısır üretim maliyetlerine önemli ölçüde tarla kira bedelleri etki etmektedir. Araştırma bölgesinde genellikle mülk arazide tarım yapılmaktadır. İşletmeler ile birebir görüşme neticesinde ortalama arazi kira bedeli dane mısır için 85,10 TL/da, silajlık mısır için ise 80,25 TL/da olarak hesaplanmıştır.

4.2.4. Mısır tarımında ortalama sulama ve işçiliği giderleri

Araştırma bölgesindeki tarım arazileri genelde sulama kanalından sulanmaktadır. Bunun yanında kuyu suyu, akarsular, baraj ve dere yataklarından da sulama yapılmaktadır. Sulama kanalı yoluyla üretim yapan işletmelerin yıllık harç bedelleri 26,00 TL/da'dır. Diğer sulama kaynaklarını kullanan işletmeler ise su bedeli ödememektedir. Mısır tarımındaki sulama işçiliği giderleri ise o yılki mısır üretim gelirinin %6'sı olarak

hesaplanıp verilmektedir. 2014 yılı için ortalama sulama işçiliği gideri ise 46,40 TL/da'dır. Mısır tarımı için toplam ortalama sulama gideri ise 67,10 TL/da olarak hesaplanmıştır.

4.2.5. Mısır tarımında ortalama gübreleme ve işçiliği giderleri

Mısır tarımında ortalama dekara atılan gübre miktarı 94,19 kg'dır. İşletmelerin mısır üretiminde ortalama gübre alım maliyeti 124,42 TL/da'dır. Ortalama gübreleme işçiliği masrafı ise 5,18 TL/da'dır. İşletmelerin üretim maliyet hesaplamasında gübreleme ve işçiliği üretim maliyetine önemli ölçüde etki eden bir gider unsurudur.

4.2.6. Mısır tarımında ortalama zirai mücadele işçiliği giderleri

Mısır tarımında ortalama zirai ilaç gideri 8,17 TL/da'dır. Ortalama zirai mücadele işçilik gideri ise 4,57 TL/da olarak hesaplanmıştır. Ayrıca işletmelerle birebir görüşme sonucunda bölgedeki mısır üretiminde haşere mücadelesinin çok büyük sorun olmadığı fakat bölgedeki yabancı domuzların mısır tarlalarına zarar vermesinden dolayı mısır tarlasını beklemek zorunda kalmalarının ne kadar bekleseler de, yinede ürüne zararını engelleyemediklerini söylemektedirler. Bu durum mısır tarımının bölgede olumsuz etkilemektedir. Bu duruma ilgililer tarafından müdahale edilmez ise bölgede yabancı domuzların daha da çoğalacaklarının ve mısır tarımının yapılamayacak hale getireceklerini özellikle belirtmektedirler.

4.2.7. Mısır tarımında ortalama belleme çapalama ve işçiliği giderleri

Tarımcılıkta çapa yardımı ile toprağın havalandırılması verim açısından çok önemli bir etkidir. Diğer tüm koşullar (ekim, sulama vb.) sağlanmış olsa dahi mevsiminde ve zamanında havalandırılmamış toprağın verimi düşük olmaktadır. Günümüz koşullarında büyük ve geniş arazilerde yapılan tarım zamandan ve maliyet açısından, imkânlar doğrultusunda bizi makineli tarıma yönlendirmektedir. Mısır tarımı, makineli tarıma en iyi örnek olabilecek bir tarım ürünüdür. Bölgedeki araştırma sonuçlarına göre mısır tarımındaki ortalama makineli belleme çapalama gideri 30,87 TL/da'dır. Ortalama belleme çapalama işçiliği gideri ise 4,32 TL/da olarak hesaplanmıştır. Üretim maliyetlerine önemli ölçüde etki eden maliyet unsurlarından biridir.

4.2.8. Mısır tarımında ortalama tohum giderleri

Mısır tarımında ortalama tohum gideri ise dekara 56,53 TL'dir. En çok tercih edilen mısır tohum markaları ise pioner ve dekalp markalarıdır. İşletmeler verim oranlarının yüksek olmasından tercih ettiklerini söylemektedirler.

4.2.9. Mısır tarımında ortalama genel idare giderleri

Bölgedeki mısır tarımı genellikle aile işgücünün kullanıldığı ve makineli tarıma uygun olan arazi yapısından dolayı genellikle küçük aile işletmeleri olarak faaliyet göstermektedir. Bu bağlamda küçük aile işletmelerinin ortalama genel idare giderleri ise 10,50 TL/da'dır.

4.2.10. İşletmelerin ortalama tarımsal geliri ve ortalama tarım dışı gelirleri

Yapılan araştırma sonuçlarına göre işletmelerin ortalama yıllık tarımsal geliri 40.180,00 TL olarak bulunmuştur. Fakat bu ortalamayı yükselten %20 oranındaki büyük tarım arazilerine sahip olan işletmelerden kaynaklanmaktadır. İşletmelerin ortalama yıllık tarım dışı gelirleri ise 10.680,00 TL'dir.

4.2.11. Dane mısırdaki gayri safi üretim değeri ve brüt kar

Araştırma kapsamında görüşülen işletmelerde ortalama dane mısır ekim alanı 81,48 dekar, ortalama verim 1.080,43 kg/da ve silajlık mısır kg fiyatı ise 0,58 TL'dir. Elde edilen bu verilerden GSÜD 626,65 TL/da olarak hesaplanarak, silajlık mısırın maliyeti 441,61 TL/da çiftçinin eline geçen dekara brüt karı ise 185,04 TL/da olarak belirlenmiştir (Çizelge 4.2.11).

Çizelge 4.2.11 Dane mısır için dekara brüt kâr (TL/da)

Gayri Safi Üretim Değeri (GSÜD) (TL/da)	Toplam Değişken Masraf (TL/da)	Brüt Kâr (TL/da)
626,65	441,61	185,04

4.2.12. Silajlık mısırdaki gayri safi üretim değeri ve brüt kar

Araştırma kapsamında görüşülen işletmelerde ortalama silajlık mısır ekim alanı 70,89 dekar, ortalama verim 5.188,89 kg/da ve silajlık mısır kg fiyatı ise 0,12 TL'dir. Elde edilen bu verilerden GSÜD 622,67 TL/da olarak hesaplanarak, silajlık mısırın maliyeti 476,35 TL/da çiftçinin eline geçen dekara brüt karı ise 146,32 TL/da olarak belirlenmiştir (Çizelge 4.2.12).

Çizelge 4.2.12. Silajlık mısır için dekara brüt kâr (TL/da)

Gayri Safi Üretim Değeri (GSÜD) (TL/da)	Toplam Değişken Masraf (TL/da)	Brüt Kâr (TL/da)
622,67	476,35	146,32

4.2.13. İşletmeler ortalamasında dane mısır üretim maliyet hesabı analiz

İşletmeler de dane mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %81,80 oranında, sabit masraf giderleri ise %18,20 oranında hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük pay ise gübre maliyeti %23,19 olarak belirlenmiştir, bunu takip eden diğer değişken giderler ise tohum, sulama ve işçiliği olduğu görülmüştür. Bölgede ortalama dane mısır ana ürün verimi 1080,43 Kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg dane mısır maliyeti 0,49 TL, satış fiyatı devlet desteği dahil 0,584 TL, net kar ise 0,094 TL olarak hesaplanmıştır (Çizelge 4.2.13.).

Çizelge 4.2.13. İşletmeler ortalamasında dane mısır üretim maliyeti

İŞLETMELER ORTALAMASINDA DANE MISIR ÜRETİM MALİYET ÇİZELGESİ				
Dane Mısır Masraf Unsurları		Masraf (TL)	Değişken Masraf %	Toplam Üretim Masraf %
Ekim Masrafları	Derin Sürüm	28,05	6,35	5,20
	İkileme	26,69	6,04	4,94
	Üçleme	16,95	3,84	3,14
	Tapan Sürgü	10,74	2,43	1,99
	Ekim	12,25	2,77	2,27
	Kanal Yarık Açma	1,33	0,30	0,25
	Tohum	55,65	12,60	10,31
Su Gübre İlaç ve İşçilik Masrafları	Belleme/Çapalama	35,73	8,09	6,62
	Gübre Maliyeti	125,19	28,35	23,19
	Gübreleme İşçiliği	4,81	1,09	0,89
	Sulama Gideri	26,00	5,89	4,82
	Sulama İşçilik Gideri	44,91	10,17	8,32
	Zirai İlaç Gideri	7,78	1,76	1,44
	Zirai Mücadele İşçilik Gideri	4,87	1,10	0,90
Hasat Taşıma ve Pazarlama Masrafları	Hasat/Derim/Toplama	14,56	3,30	2,70
	Taşıma	15,33	3,47	2,84
	Pazarlama	0,00	0,00	0,00
Döner Sermaye Faizi (DM/2*0,05)		10,77	2,44	1,99
Değişken Masraflar Toplamı		441,61	100,00	81,80
Genel İdare Giderleri		13,24		2,45
Tarla Kirası		85,00		15,75
Sabit Masraflar Toplamı		98,24		18,20
Üretim Masrafları Toplam Masraf		539,85		100,00
İşletmeler Ortalamasında Üretim Masrafları (Dane Mısır İçin)				
Ana Ürün Verimi (Kg/Da)	1.080,43			
Kg Başı Dane Mısır Üretim Maliyeti (TL)	0,49			
Ortalama Satış Fiyatı (TL/kg)	0,58			
Ortalama Maliyet (TL/kg)	0,49			

*İşletmelerde makine kullanımı ücret karşılığı ile yaptırıldığından dolayı alet-makine amortismanı hesaplanmamıştır.

4.2.14. İşletmeler ortalamasında silajlık mısır üretim maliyet hesabı analizi

İşletmeler de silajlık mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %83,44 oranında, sabit masraf giderleri ise %16,56 oranında hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük payı ise yine gübre maliyeti %21'lik oranla belirlenmiştir, bunu takip eden diğer değişken giderler ise tohum, sulama ve işçiliği ile silajlık mısır maliyetlerine önemli ölçüde etki eden taşıma giderleri takip etmektedir. Bölgede ortalama silajlık mısır ana ürün verimi 5188,89 Kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg silajlık mısır maliyeti 0,11 TL satış fiyatı devlet desteği dahil 0,122 TL net kar ise 0,012 TL olarak hesaplanmıştır (Çizelge 4.2.14.).

Çizelge 4.2.14. İşletmeler ortalamasında silajlık mısır üretim maliyeti

İŞLETMELER ORTALAMASINDA SİLAJLIK MISIR ÜRETİM MALİYET ÇİZELGESİ				
Silajlık Mısır Masraf Unsurları		Masraf (TL)	Değişken Masraf %	Toplam Üretim Masraf %
Ekim Masrafları	Derin Sürüm	24,85	5,22	4,35
	İkileme	24,70	5,19	4,33
	Üçleme	11,59	2,43	2,03
	Tapan Sürüğü	11,11	2,33	1,95
	Ekim	12,00	2,52	2,10
	Kanal Yarık Açma	0,00	0,00	0,00
	Tohum	61,76	12,97	10,82
Su Gübre İlaç ve İşçilik Masrafları	Belleme/Çapalama	31,96	6,71	5,60
	Gübre Maliyeti	119,87	25,16	21,00
	Gübreleme İşçiliği	7,13	1,50	1,25
	Sulama Gideri	26,00	5,46	4,55
	Sulama İşçilik Gideri	54,80	11,50	9,60
	Zirai İlaç Gideri	10,43	2,19	1,83
	Zirai Mücadele İşçilik Gideri	2,81	0,59	0,49
Hasat Taşıma ve Pazarlama Masrafları	Hasat/Derim/Toplama	15,00	3,15	2,63
	Taşıma	50,73	10,65	8,89
	Pazarlama	0,00	0,00	0,00
Döner Sermaye Faizi (DM/2*0,05)		11,61	2,44	2,03
Değişken Masraflar Toplamı		476,35	100,00	83,44
Genel İdare Giderleri		14,29		2,50
Tarla Kirası		80,25		14,06
Sabit Masraflar Toplamı*		94,54		16,56
Üretim Masrafları Toplam Masraf		570,89		100,00
İşletmeler Ortalamasında Üretim Masrafları (Silajlık Mısır İçin)				
Ana Ürün Verimi (Kg/Da)	5.188,89			
Kg Başlı Silaj Mısır Üretim Maliyeti (TL)	0,11			
Ortalama Satış Fiyatı (TL/kg)	0,12			
Ortalama Maliyet (TL/kg)	0,11			

*İşletmelerde makine kullanımı ücret karşılığı ile yapıldığından dolayı alet-makine amortismanı hesaplanmamıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesinde yapılmıştır. Araştırma alanını temsil edebilecek biçimde seçilen 8 köyden dane ve silajlık mısır üretimi yapan 55 işletme basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve yapılan anketlerde toplanan birincil veriler konu ile ilgili ikincil veriler araştırmada kullanılmıştır. Anket verileri 2014 üretim yılını kapsamaktadır.

Araştırma bölgesinde arazinin %50'si ormanlık alanlardan %40'ı tarla, %7'si meyvelik, %1'i otlak, %1'i sebzelik alanlar ve %1'i de kullanılmayan alanlardan oluşmaktadır. %40'lık oranla tarla arazisi 246.947 dekadır. 2014 Yılı için dane mısır ekimi 79.421 dekar, silajlık mısır ekimi 13.000 dekar olarak gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak bölgede tane mısır üretiminin daha yaygın olduğunu söyleyebiliriz.

Mısır yetiştiriciliği yapan işletmelerde aile nüfusu ortalaması 3,5 kişidir. Araştırma kapsamında ele alınan işletmelerde çiftçilerin yaşları 27 ile 77 arasında değişmekle beraber çiftçilerin ortalama yaşı yaklaşık 55'dir. Nüfusun çeşitli yaş guruplarına bakıldığında çiftçilikle uğraşan yaş düzeyinin 45-55 ve 60-70 yaş arasındaki gruplamada yoğunlukta olduğu söylenebilir. Çiftçilerin ortalama tarımsal faaliyet tecrübesi 32,8 yıl ve mısır üretim deneyimi ise 11 yıldır. Bu durum son yıllarda mısır tarımına yönelme olduğunun göstergesidir. İşletmelerde yapılan ankette 54 erkek ve 1 kadın vardır bu durum bölgede çiftçilikle çoğunlukla erkek iş gücü kullanıldığı ve erkekler tarafından çiftçiliğin meslek edinildiği söylenebilir.

Çiftçilerin eğitim durumlarına bakıldığında, nüfusun tamamının bir diploma sahibi olduğu görülmektedir. İşletmelerdeki çiftçilerin %7,3'ü lisans, %12,7'si ortaöğretim ve %80,0'i ise ilköğretim mezunudur. Bu da bölgede yüksekokul ve üniversite mezun sayısının oldukça az olduğunu göstermektedir. İşletmelerde okuma düzeylerine göre nüfusun %80'lik kısmının ilköğretim mezunu olması ve eğitimlerine devam etmemeleri neticesinde çiftçiliği meslek olarak edindiklerini söyleyebiliriz.

İşletmelerin mısır üretimi yapma nedenlerine bakıldığında, Çiftçilerin %65,5'i mısır üretimi yapma nedenini esas geçim kaynağı olarak görürken, %34,5'i is ek gelir kaynağı olarak yaptığını belirtmektedir. Esas geçim kaynağı olarak görme sebebi, uzun zamandır mısır üretimi deneyimine sahip olmaları ve bu konuda yeterince bilgi düzeyine sahip oldukları söylenebilir. Son 15 yılda mısır üretimi konusundaki devlet desteklerinin

üreticinin mısır tarımını tercih etmesi konusunda büyük etkisi bulunmaktadır. Araştırma bölgesindeki coğrafi ve ekolojik koşullar, pazarlama imkanları, bölgedeki sulama kanallarının üretime etkisi, makineli tarım yapılabilme durumu, rayiç bedelin devlet tarafından desteklenmesi, iş gücü ihtiyacının diğer tarım ürünlerine göre daha düşük olması gibi etkenler doğrultusunda çiftçilere üretim kolaylığı sağladığından mısır tarımına bölgede ilgi artmıştır.

İşletmelerin tarım dışı gelire sahip olma durumlarına bakıldığında, çiftçilerin %65,5'i tarım dışı gelire sahip olurken, %34,5'i ise tarım dışı gelire sahip değildir. Bu durum bize çiftçilerin tarım dışında da çalıştıklarının göstergesidir. Hayat şartlarının günümüzde zor olduğu bilinmekte ve tek bir geçim kaynağıyla bu işin olmayacağı ve insanların ek gelire ihtiyaç duyduğunun bir göstergesidir.

Üreticilerin örgütlenmesinde öne çıkan yöntemlerden birisi kooperatifler şeklinde örgütlenmektir. Kooperatifler girdi tedariki, ürün pazarlama ve riski azalma gibi alanlarda üreticilere avantajlar sağlamaktadır. İşletmelerde, kooperatife üyelik durumu %83,6 iken kooperatif üyeliği olmayan işletme oranı %16,4'tür. Bu oranlara bakıldığında, bölgede kooperatifleşme bilincinin yüksek olduğunun göstermektedir. Kooperatifçilik, gelir dağılımından zarar görenlerin, bu zararları etkisiz hale getirmede denge oluşturduğundan üreticilerden tarafından tercih edildiği de söylenebilir.

Araştırma bölgesindeki işletmelerde, kooperatife üye olan çiftçilerin yarısından fazlasının (%57,0) Ziraat Odalarına kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu durum araştırma bölgesindeki işletmelerin çoğunluğunun örgütlenmenin öneminden ve sağladığı faydalardan yararlanmakta olduğu ve gelişen sanayi-tarım entegrasyonundaki bilinçliliğinin bir göstergesi olduğu söylenebilir. İşletmelerdeki örgütlenmeye katılım oranı, ülke tarımını istenilen düzeye gelmesi, tarım sektörünün uluslar arası tarım ve çiftçi seviyesine gelmesinin bir göstergesidir.

Araştırmada ekim nöbeti uygulama oranı, %81,8 iken uygulanmama oranı %18,2'dir. Ekim nöbeti; aynı tarla üzerinde farklı kültür bitkilerinin belirli sıra dâhilinde birbirini takip edecek şekilde yetiştirilmesine denir. Ekim nöbetinde asıl amaç toprağın üretkenliğinin sürdürülebilmesi ve birim alandan elde edilen verimin artırılmasıdır. Ekim nöbeti uygulama oranlarına bakıldığında bölgedeki bilinçli tarımın göstergesi olduğunun en güzel örneklerinden olduğunu söyleyebiliriz.

İşletmelerin %81,8'i tarımsal alet ve makineye sahipken, %18,2'i ise alet ve makineye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bu duruma göre, tarımsal mekanizasyon araçları olarak da adlandırılan bu ürünler tarımsal üretimde işgücü verimliliğini artıran, maliyetleri düşüren, modern üretim teknolojilerinin kullanılmasını ve işlemlerin zamanında agroteknik ihtiyaçlara uygun şekilde yapılmasını sağlayarak ürün kalitesini ve verimini artıran önemli bir tarımsal üretim girdileri grubunu oluşturduğu söylenebilir. Araştırma bölgesindeki işletmelerin %81,8'i tarımsal alet ve makineye sahip olması bölgedeki üreticilerin günümüz şartlarındaki teknolojiyi kullandıklarının bir göstergesidir.

Çiftçilerin sosyal güvence türünün büyük bir çoğunluğunun (%66,6) bağ-kur tarım oluşturmaktadır. Bu durum bize, yapmış oldukları tarımsal faaliyetlerden dolayı Ziraat odalarına kaydolan ya da ziraat odalarının bulunmadığı yerlerde tarım il/ilçe müdürlüklerine kaydolduğu anlamına gelmektedir.

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin %90,9'u mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı olurken, %9,1'inin mısır tarımı dışında başka gelir kaynağı bulunmamaktadır. Araştırma bölgesindeki çiftçilerin genellikle makineli tarım olarak idame ettirilen mısır tarımının yanında, diğer tarımsal ürünlerin üretimi, hayvancılık faaliyetleri, ticari faaliyetlerde bulunulduğunun bir göstergesidir. Ayrıca tarımsal alet makine kullanım oranına baktığımızda %81,8 iken mısır tarımı dışındaki gelir kaynağı olma durumu %90,9'dur. Bu durum bize makineli tarımın yapılmasının mısır üretimini çiftçiler için ek gelir kaynağı olarak üretebilme olanağını arttırdığını söyleyebiliriz.

Bölgedeki çiftçilerin mısır tarımı dışındaki gelir kaynak türü bakımından %34,0'ı başka tarımsal ürün ve %38,0'ı diğer gelir kaynak türlerinden oluşmaktadır. Buna göre makineli tarımın kolay uygulanabildiği mısır tarımı dışında tarımsal ürünlerden ve diğer ticari faaliyetlerden gelir sağlanmaktadır.

İşletmelerin %65,5'i tarımsal ürünleri sigorta yaptırmazken, %34,5'i tarımsal ürünleri sigorta yaptırmaktadır. Bu durum bize, bilinçlenen işletmelerin, kendilerini garantiye alarak oluşabilecek olumsuz durumlardan en az zararla kurtulmanın mümkün olduğunun bilincine vardıklarının ve böylece üretimdeki tarımsal ürünlerin sürdürülebilirliğinin amaçladığı söylenebilir.

Bölgedeki işletmelerin mısır üretimi yapma nedenleri arasında yarısından fazlasını (%54,6) üretim kolaylığı olduğunu söylemektedir. Araştırma bölgesindeki makineli tarım

uygulama olanağı, sulu tarım arazileri, verimi yüksek tarım alanları bulunmaktadır. Mısır üretimin devlet destekli olması üretim kolaylığı ve bölgede oluşan diğer etkenler işletmeler için mısır tarımını cazip kıldığının söyleyebiliriz.

Çiftçilerin yetiştirilen mısır türüne göre en çok pioner (%56,4) yetiştirmektedir. Buna göre Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ilçesinde çiftçiler tarafından en yüksek verim oranlarının pioner mısır türünden alındığının bir göstergesidir.

Çiftçilerin mısır çeşidini en çok tercih etme nedenleri arasında verim (%72,7) birincil etkindir.

Çiftçilerin mısır ekiminde yapılan araştırmaların genelinde diğer (%70,9) araştırmalar yaptığı tespit edilmiştir. Mısır ekiminde pazar araştırmalarının üreticiler tarafından önemli görülmediği bize işletmelerin ürünlerini bölgede kolaylıkla pazarladığının bir göstergesidir.

Çiftçilerin mısırdaki sulama ihtiyacının en çok sulama kanalından (%76,4) karşılandığı görülmektedir. Sulu tarım gurubuna giren mısır tarımı bölgedeki sulama olanaklarının iyi olmasından dolayı da işletmeler tarafından tercih edilmektedir.

Araştırma bölgesinde işletmelerin mısır satışından %83,6'sının memnun olmadığı ve %16,4'ünün mısır satışından memnun olduğu tespit edilmiştir. Bu durum bize, bölgede üretimi tercih edilen mısır bitkisinin, dolaylı olarak büyük ölçüde üretim kolaylığından kaynaklandığını, mısır üretiminin masraf unsuruna bakıldığında devletin destekleme oranlarının düşük olduğunu, devletin belirlediği alım fiyatlarının aslında sadece ofislerde uygulandığını ve küçük işletmelerin ofislere ürün vermede pek imkânı bulunmadığı, tüccar alım fiyatlarını masraflarla orantılandığında kar oranlarının düşük düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Bu etkenler göz önüne alındığında çiftçilerinde bu durumdan memnun olmadıkları gözlenmektedir.

Çiftçilerin mısır satışından memnun olmama nedenleri arasında en önemli etken, üretim maliyetlerinin fazlalığı (%41,4) olarak tespit edilmiştir (Çizelge 5.1.20). Bunun yanında fiyat düşüklüğü, destek yetersizliği ve ofis yetersizliği de önemli ölçüde yer almaktadır. Bölgede üretimi kolay olduğundan tercih edilen mısır tarımı masrafların fazlalığı ve ürünün değerine satılamamasından dolayı çiftçinin yüzünü güldürmediğini söyleyebiliriz.

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin mısır üretimi konusunda başvurulan bilgi kaynaklarına ihtiyaç duymadıkları (%45,5) tespit edilmiştir (Çizelge 5.1.21). Bölgede devlet destekleri ve sulu tarım olanaklarının yaygınlaşmasıyla yaklaşık 20 yıllık bir süreçte mısır tarımına olan ilgi artmış bulunmaktadır. Uzun yıllardır üretim tecrübesine sahip olan çiftçilerin bilgi kaynaklarına %45,5 oranında başvurmamasının nedeni bu şekilde tanımlayabiliriz.

Bölgedeki çiftçilerin mısır üretiminde teknolojiye yararlanma durumu açısından %83,6'sı günümüz teknolojilerini kullandığını söylerken, %16,4'ü geleneksel yöntemlerle çalıştığını belirtmektedir (Çizelge 5.1.22). Gelişen teknoloji tarımda üretim kolaylığı sağladığından çiftçilerin teknolojiye imkânlar doğrultusunda üretim yaptığını söyleyebiliriz.

Çiftçilerin mısır üretiminin en büyük probleminin %43,6'sını üretim masraflarının fazlalığından şikâyetçi olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 5.1.23). Üretim masraflarının fazlalığı (mazot, tohum, kira, işçilik, sulama, gübre, makineli tarım ihtiyacı vb.) üretimdeki girdi maliyetlerinin yüksek fakat satış fiyatlarının istenilen oranda olmamasından üreticiye düşük kar payları bırakmaktadır. Bu durum üreticilerin mısır tarımındaki en önemli sorunu olduğunu söyleyebiliriz.

Girdi maliyetlerinde mısır üretimini en fazla; akaryakıt, gübre ve ilaç fiyatlarının etkilediği, Bu nedenle, destekleme politikaları oluşturulurken bu girdilere önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir (Aktaş, 2004).

İşletmeler de dane mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %81,80 oranında, sabit masraf giderleri ise %18,20 oranında hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük pay ise gübreleme ve işçiliği %24,08 olarak belirlenmiştir, bunu takip eden diğer değişken giderler ise tohum, sulama ve işçiliği olduğu görülmüştür. Bölgede ortalama dane mısır ana ürün verimi 1080,43 Kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg dane mısır maliyeti 0,49 TL, satış fiyatı devlet desteği dahil 0,584 TL, net kar ise 0,094 TL olarak hesaplanmıştır. Kar oranlarına bakıldığında dane mısırın üreticinin yüzünü güldürmediği açıkça belli olmaktadır. Karı oranlarına bakıldığında özellikle küçük işletmeler için tarla kirası ve işçilik ücretleri işletmeye kalan kar oranlarına denk gelmektedir. Büyük işletmelerin; ürünü depolama imkânları, maddi olarak ürünü bekletme süreleri, makineli tarımın daha üst düzeyde

kullanabilmeleri, ürün fazlalığından dolayı pazarlama imkânlarının daha fazla olması, gibi etkenlerle küçük işletmelere göre karlılık oranları biraz daha yüksektir.

İşletmeler de silajlık mısır üretimi için; dekara toplam masraf içindeki değişken masrafların payı %83,44 oranında, sabit masraf giderleri ise %16,56 oranında hesaplanmıştır. Değişken masraflar içerisindeki en büyük payı ise yine gübreleme ve işçiliği %22,25'lik oranla belirlenmiştir, bunu takip eden diğer değişken giderler ise tohum, sulama ve işçiliği ile silajlık mısır maliyetlerine önemli ölçüde etki eden taşıma giderleri takip etmektedir. Bölgede ortalama silajlık mısır ana ürün verimi 5188,89 Kg/da olarak bulunmuştur. Buna bağlı olarak 1 kg silajlık mısır maliyeti 0,11 TL satış fiyatı devlet desteği dahil 0,122 TL net kar ise 0,012 TL olarak hesaplanmıştır. Bölgedeki çiftçilerle yapılan anket çalışmalarına göre silajlık mısır yetiştiriciliğinin dane mısıra göre daha az tercih edildiği görülmüştür. Bölgedeki silajlık mısır üretiminin en büyük probleminin ise depolama ve pazarlama sorunlarından kaynaklı olduğunu söyleyebiliriz.

Pazarcık'ta mısır üretimi yapan işletmelerin en büyük problemi üretim masraflarının fazlalığıdır. Üretimdeki girdi maliyetlerinin diğer tarım ürünlerine orantılandığında hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Fakat bölgede üretilebilen tarım ürünlerine göre mısır üretimi yapan işletmeler, mısır tarımı yapma nedenlerini devlet desteği ve mısır üretimindeki makineli tarımdan kaynaklı üretim kolaylığı nedeniyle tercih etmektedirler.

Şeker yasası, alternatif ürün projesi, prim ödemesi ile destekleme alımlarının kaldırılması gibi etkenler son dönemlerde, mısır piyasasını etkileyen en önemli politika değişiklikleridir. Mısır tarım ürünleri piyasaları içerisinde hammadde ve türevleri ile önemli bir yere sahiptir ve gelecekte önemi daha da artacaktır. Bunun sağlayacak olan temel faktör ise nüfus artışı, mısırı hammadde olarak kullanan sanayi dallarının gelişimi ile işlenmiş gıda ürünlerine olan talep artışıdır. Talep artışının karşılanması yeterli düzeyde üretime başlanmalı ve tüm bölgelerde verim artışı sağlanmalıdır. Bu durum ithalatın da azalmasını sağlayabilecektir (Taşdan, 2005).

Ülkemizde mısır üretimi, henüz kendine yeterlilik oranına ulaşamamıştır. Türkiye geliştirmekte olan ülkeler arasındadır ve mısır hem sanayi hammaddesi hem de insan ve hayvan beslenmesinde çok önemli rol oynamaktadır. Mısır üretiminde ithalatı bitirip ihracatçı bir ülke konumuna geçmemiz bu durumda çok önemlidir. Üretim artışını sağlayabilmemiz için çiftçilerin daha yüksek oranda desteklenmesi, tarım politikalarının

günümüz dünya şartlarına uygun belirlenmesi ve uygulanması, çiftçilerin mısır üretimine daha çok teşvik edilmesi gerekmektedir. Üreticilerin daha bilinçli bir şekilde kaliteli üretim yapabilmesi, birim alandan alınan verimin yükseltilmesi, üretimin çiftçiler açısından daha cazip hale getirilmesi mısır tarımı için son derece önemlidir.

Bölgedeki çiftçilere yapılan anket çalışması neticesinde mısır yetiştiriciliği ile ilgili teknik bilgilerinin ve pazarlama becerilerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda, çiftçilerin yapmış oldukları tarımsal faaliyetlere yönelik bilgi ve tecrübelerini artıracak yayım çalışmalarının (tarla günleri, köy toplantıları, çiftçi kursları vb) yapılması gerekmektedir.

Bu ve benzeri araştırma bulguları, tarımsal üretim faaliyetinde bulunan tarım işletmeleri için son derece önemli ve yol göstericidir. Çünkü tarım işletmesi yöneticilerinin hangi üretim dalına ne kadar masraf yapacağını ve bu masraf karşılığında ne kadar gelir elde edeceğini bilmesi, işletmenin karını yükseltmesi açısından önemlidir. Bölgedeki tarım işletmelerinin kayıt tutmamaları ve üretim dalları arasında karşılaştırma yapmak için gerekli maliyet analizleri yapmamaları nedeni ile bu çalışmanın bölgedeki işletme yöneticilerine faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, E.,2004. Destekleme ve Teknoloji Politikalarının Çukurova Bölgesinde Mısır Tarımı Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Alemdar, T., Seçer, A., Demirdöğen, A., Öztornacı, B., Aykanat, S., 2014. Çukurova Bölgesinde Başlıca Tarla Ürünlerinin Üretim Maliyetleri ve Pazarlama Yapıları. Tepge Yayın No: 230, Adana.
- Anonim, 1988. Türkiye’de Üretilen Tarım Ürünlerinin Üretim Girdileri ve Maliyetler Rehberi. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Yayın No:58, Ankara.
- Anonim 2016a. Türkiye İstatistik Kurumu, Bitkisel Üretim İstatistikleri 2014 yılı üretim verileri, <http://www.tuik.gov.tr> (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
- Anonim, 2016b. <http://www.etb.org.tr/> 2014 (Erişim Tarihi: 21/12/2015).
- Anonim, 2016c. Kahramanmaraş İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri. (Erişim Tarihi: 12/02/2016)
- Anonim, 2016d. <http://www.kahramanmarastarim.gov.tr> (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
- Anonim, 2016e. Vikipedi, özgür ansiklopedi. (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
https://tr.wikipedia.org/wiki/Nar1%C4%B1,_Pazarc%C4%B1k,
https://tr.wikipedia.org/wiki/Pazarc%C4%B1k,_Kahramanmara%C5%9F
- Anonim, 2016f. [.http://kahramanmarasprovince.blogspot.com.tr/p/pazarcik.html](http://kahramanmarasprovince.blogspot.com.tr/p/pazarcik.html) (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
- Anonim, 2016g. http://kahramanmaras.tarim.gov.tr/Menu/25/Kahramanmaras,Pazarcık_ilçe_gıda_ve_tarım_müd. (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
- Anonim, 2016h. Pazarcık İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Verileri. (Erişim Tarihi: 18/02/2016)
- Anonim, 2016ı. <http://www.globalbilgiler.com/2015/12/ekim-nobeti-nedir.html> (Erişim Tarihi: 21/12/2015)
- Blawat, P., Friesen, G., Kyle, K., 2008. Guidelines For Estimating Barley and Corn Silage Costs. For Further Information Contact Your Local Manitoba Agriculture, Food and Rural Intiatives Office. Mafri, Policy Analysis Knowledge Centre. March2008<http://www.uky.edu/Ag/NewCrops/introsheets/corn.pdf> (Erişim Tarihi: 05/01/2016)
- Dumler, T., O’Brien, D., Olson, B., 2008. Center-Pivot-Irrigated Corn Silage Cost- Return Budget in Western Kansas. Kansas State University Agricultural Experiment Station and Cooperative Extension Service, Western Kansas. 46 <http://www.gov.mb.ca/agriculture/financial/farm/pdf/copcerealsilagecosts2008.pdf> (Erişim Tarihi: 05/01/2016)

- Frate, C., Marsh, B., Klonsky, K., De Moura, R., 2008. Sample Costs to Produce Corn Silage. San Joaquin Valley-South. University Of California Cooperative Extension, California. <http://www.oznet.ksu.edu/library/agec2/MF589.pdf> (Erişim Tarihi: 05/01/2016)
- Gökçora, H., 1956, Türkiye'de Yetiştirilen Mısır Çeşitlerinin Başlıca Vasıfları Üzerinde Araştırmalar, A.Ü. Ziraat Fak. Yay. 86, Çalışmalar: 47, Ankara.
- Gül, M., Orhan, M.E., 1998. Yüreğir İlçesi Sulanan Alanlarda Mısırdaki Üretim Maliyetleri ve Üretici Sorunları. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 13(3): 125-134.
- Güneş, T., Kırıl T., Turan A. ve Bülbül M., 1990. Başlıca Tarım Ürünleri Maliyetleri Araştırma Projesi II, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Jensen, S., R.Rimbey, N. and L.Smathers, R., 2005. Southwestern Idaho Crop Costs and Returns Estimate. University of Idaho, College of Agriculture and Life Sciences, Southwestern Idaho. http://coststudies.ucdavis.edu/files/cornsilagevs_2008.pdf (Erişim Tarihi: 05/01/2016)
- Koroğlu, S., 2003. Avrupa Birliğinde ve Türkiye'de Tarımsal Örgütlenme. AT Uzmanlık Tezi, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ankara.
- Lee, C., 2001. Corn for Grain and Silage. University of Kentucky. College of Agriculture. UK Cooperative Extension Service, Kentucky. <http://www.ag.uidaho.edu/AERS/PDF/Crops/05/EBB2-Csi-05.pdf> (Erişim Tarihi: 05/01/2016)
- Miran, B., 2002. Temel İstatistik. İzmir.
- Öz, A., Kapar, H., 2011 Bazı Şeker Mısırdaki Kendilenmiş Hatlarının Yoklama Malzemesi Yolu ile Verim ve Verim Ögelerinin Belirlenmesi. Türkiye 9. Tarla Bitkileri Kongresi 2011. Bursa
- Özkan, B., Kuzgun, M., 1997. Ana ve İkinci Ürün Mısır Üretim Maliyeti ve Geliri. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 10 (1):149-163.
- Pınar, Y., Yıldız T., 1995. Tarımda Ortak Makina Kullanımı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yardımcı Ders Notu No:9. Samsun.
- Sarı, O., Turgut, İ., 2009. Bazı Melez Mısır Çeşitlerinin Manisa Koşullarında İkinci Ürün Ekimindeki Verim ve Verim Ögelerinin Saptanması. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Şahin, A., Cankurt, M., Günden, C., Miran, B., Meral, Y., 2013. Türkiye'de Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinde; Ortak –Kooperatif İlişkileri. KSÜ Doğa Bil. Derg., 16(2);21-33, Kahramanmaraş.
- Taşdan, K., 2005. Türkiye Mısır Piyasası. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

- Tezer, E., Sabancı, A., 2001. Tarımsal Mekanizasyon I. Ç.Ü. Zir. Fak. Yay. No:44, Adana.
- Turan, N., Yılmaz, İ., 2000. Van Koşullarında I. ve II. Ürün Olarak Yetiştirilen Bazı Silajlık Mısır Çeşitlerinin Hasıl Verim ve Bazı Verim Unsurlarının Belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,31:63-71
- Tuvañç, İ. A., Dağdemir, V., 2009. Erzurum İli Pasinler İlçesinde Silajlık Mısır Üretim Maliyetinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi 40 (1):61-69.
- Zararsız, D., 2010. İzmir İli Kınık İlçesinde Sözleşmeli Mısır Tohumluğu Üretiminin Mevcut Durumu ve Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

EKLER

KAHRAMANMARAŞ İLİ PAZARCİK İLÇESİNDE MISIR ÜRETİM FAALİYETİNİN EKONOMİK ANALİZİ ANKET FORMU

Not: Bu anket çalışması KSÜ Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Yüksek Lisans tez çalışmasının bir parçasıdır. Elde edilen bilgiler sadece araştırma amacı ile kullanılacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Anket No: Köyü:..... Üretici Adı Soyadı:.....

1-

Yaşı	Cinsiyeti	Eğitim durumu	Ailedeki birey sayısı	Kaç yıldır tarımla uğraştığı?

2 - Üretici ailesinin yaş ve istihdam özellikleri:

Üretici ailenin nüfusu						Ailede çalışan nüfus	
0 – 6 yaş	7 – 14 yaş	15 – 30 yaş	31 – 49 yaş	50 – 64 yaş	65< yaş	Tarım	Tarım dışı
K							
E							

3 - İşletmede aile işgücü kullanım durumu:

Çalışılan gün sayısı	7 – 14 yaş		15 – 30 yaş		31 – 49 yaş		50 – 64 yaş		65< yaş	
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E
İşletmede										
Mısır üretiminde										

4- Tarımda üretim deneyimi (yıl):.....

5- Mısırdaki üretim deneyimi (yıl) :

6- Mısır tarımı yapma nedeniniz nedir?

- Esas geçim kaynağım
- Ek gelir kaynağım
- Diğer

7 – Üreticinin gelir kaynağı;

Tarımsal gelir (TL/yıl) Tarım dışı gelir (TL/yıl).....

8 – Tarımda elde edilen gelirin % kaçını mısır geliri oluşturmaktadır?.....

9- İşletmenin arazi varlığı:

Mülkiyet durumu	Tarla (da)	Bahçe (da)	Bağ (da)
Mülk			
Kira			
Ortak			
TOPLAM			

10 – İşletmede yetiştirilen ürünler ve üretim değeri:

Adı	Ekim alanı(da)	Verim kg/da	Üretim miktarı(kg)	Satılan Miktar(kg)	Birim Satış Fiyatı(TL/kg)	Üretim Değeri(TL)
1-D.Mısır						
2- S.Mısır						
3-						
4-						
5-						

11-İşletmede uygulanan ekim nöbeti sistemi:

12 – İşletmenin hayvan varlığı:

Cinsi	İrk(Adet)			Elde edilen ürün(kg)	Ürün fiyatı(TL)
	Yerli	Melez	Kültür		
İnek					
Koyun					
Keçi					
Arı					
Kümes hayv.					
Diğer					

13 – Tarımsal alet ve makineleriniz var mı? a) Evet

b) Hayır

Evet ise;

Cinsi	Yaşı	Değeri	Tamir bakım masraf (TL/yıl)
Traktör			
Römork			
Pulluk			
Mibzer			
Çapa makinası			
Diğer			

14- Hayır ise bu ihtiyacı nasıl karşılıyorsunuz?

- Kiralyorum
- Yakınlarımdan alıyorum
- Ücret karşılığı yaptırıyorum

15- İşletmenin kredi kullanımı:

Kredinin cinsi	Kredi alınan kuruluş*	Kredi miktarı (TL)	Şekli		Aldığı yıl	Ödenen mik. (TL/yıl)	Vadesi (ay)	Faizi %
			Aynı	Nakdi				
Bitkisel ür.								
Hayvan. ür.								
Alet- makine								
Diğer								

*Banka, kooperatif, şahıs

16- Herhangi bir üretici örgütüne üye misiniz?

- a) Tarımsal Kalkınma Kooperatifi,
- b) Tarım Kredi Kooperatifi,
- c) Üretici Birliği,
- d) Ziraat odaları,
- e) Dernekler,
- f) Herhangi bir örgüte üye değilim,

17 – Sosyal güvenceniz var mı? a) Evet b) Hayır

18 –Var ise hangi sosyal güvenlik uygulaması kapsamındasınız?

- a) SSK tarım
- b) SSK işçi
- c) Bağ-Kur tarım
- d) Bağ-Kur esnaf
- e) Çocuklarının üstüne kayıtlı
- f) Yeşilkart
- g) Emekli sandığı
- h) Diğer

19 – Mısır tarımı dışında başka gelir kaynağınız var mı? a) Evet b) Hayır

20 – Var ise gelir kaynağı türünüz nedir?

- a) Başka tarımsal ürünler
- b) Hayvancılık
- c) Ticaret
- d) Esnaf
- e) Kira
- f) Diğer

21 – Tarımsal ürünleri sigortalıyor musunuz? a) Evet b) Hayır

Evet ise hangi ürünler:.....

22 – Mısır üretimini hangi amaçla gerçekleştiriyorsunuz?

- a) Dane mısır
- b) Silajlık mısır

23 – Neden mısır üretimini tercih ediyorsunuz?

- a) Arazi yapısı
- b) Satış garantisi
- c) Verim oranları
- d) Üretim kolaylığı
- e) Bölgede mısır üretimine duyulan ihtiyaç

24 – Hangi mısır çeşidini yetiştiriyorsunuz?

25 – Bu çeşidi neden tercih ediyorsunuz?

- a) Verim b) Fiyat c) Cins d) Kalite e) Bayi tavsiyesi

26 – Mısır ekimi yaparken aşağıdakilerden hangisini yaptınız?

- a) Pazar araştırması,
b) Yasal süreçler araştırması,
c) Devlet tarafından sağlanan tarımsal destek araştırması
d) Bu araştırmalardan hiçbirini yapmadım.

26 – Silajlık mısır ekiminde hayvancılıkla uğraşmanızın etkisi bulunuyor mu?

- a) Evet b) Hayır

27- Mısır üretiminde sulama suyu ihtiyacını nasıl gideriyorsunuz?

- a) Kuyu suyu
b) Sulama kanalından
c) Akarsu, dereden
d) Diğer

28- Mısır Pazarlama Yapısı

	Satış Miktarı (ton)	Satış Fiyatı (kg/TL)	Kime satıldığı*	Satış zamanı	Satış yeri	Taşıma gideri (TL)	Satış şekli**
Dane mısır							
Silaj. mısır							

*Tüccar, TMO, Kooperatif **Peşin, vadeli, mal karşılığı

29-Satılmayıp işletmede kullanılan veya diğer şekillerde değerlendirilen mısır miktarı:

İşletmede kullanılan:.....

İşçilere verilen:.....

30 – Mısır satışından memnun musunuz? a)Evet b) Hayır

31 – Hayır ise bunun nedenleri sizce nelerdir?

.....
.....
.....

32- Mısır üretimi konusunda başvurduğunuz bilgi kaynakları nelerdir?

- a) İl ve ilçe müdürlükleri b) Danışmanlık şirketleri c) Ziraat odası
d) Tohum ve ilaç bayileri e) Diğer f) İhtiyaç duymuyorum

33 – Mısır üretiminde teknolojiden yararlanıyor musunuz?

- a) Geleneksel yöntemlerle çalışıyorum,
b) Günümüz teknolojilerini kullanıyorum,
c) Teknoloji sermaye gerektirdiğinden aramız iyi değil,
d) Teknolojiye gerek yok
e) Hiçbirini kullanmıyorum

34 – Sizce mısır üretiminin en büyük problemi nedir?

- a) Sulama
- b) Desteklerin yetersizliği
- c) İş gücü
- d) Makineli tarım ihtiyacı
- e) Üretim masraflarının fazlalığı
- f) Hastalık ve zararlılar
- g) Diğer

36 – Devletten aldığınız mısır desteği kg başına ne kadar?.....

37 – Devletten aldığınız başka destekler var mı? Varsa belirtiniz.

35 – Mısır üreticisi olarak devletten beklentileriniz nelerdir?

2013 YILI MISIR MALİYET TABLOSU							
KÜLTÜREL İŞLEMLER		Kullanılan Malzeme				İşçilik ve Makine Gücü Bedeli	Masraflar Toplamı
		Cinsi	Miktar	Birim Fiyat	Tutar		
			kg-adet-m ³	TL/kg-adet-m ³	TL/da	TL/da	(TL/da)
1	Derin Sürüm (Dipkazan veya Pulluk)	Dipkazan					
2	İkileme (Pulluk/Kazayağı/Kültivatör)	Pulluk					
3	Üçleme (varsa)	Kültivatör					
6	Tapan/Sürgü	Tapan					
10	Ekim						
12	Kanal/Karık Açma	Kanal Pulluğu					
13	Belleme/Çapalama						
16	Su Bedeli ve Sulama İşçiliği						
17	Gübreleme ve İşçiliği						
18	Zirai Mücadele ve İşçiliği						
20	Hasat/Derim/Toplama						
23	Taşıma						
24	Pazarlama						
26	ARA TOPLAM (1+.....+25)						
27	Döner Sermaye Faizi (26*0,0...) (1)						
28	Genel İdare Giderleri (26*0,03) (2)						
29	Tarla Kirası						
30	ÜRETİM MASRAFLARI TOPLAMI (ÜM) (1+.....+28) (Tarla Kirası Hariç)						
31	Ana Ürün Verimi (Kg/da)						
32	Ana Ürün Fiyatı (TL/kg)						
33	Yan Ürün Verimi (Kg/da)						
34	Yan Ürün Fiyatı (TL/Kg)						
35	Gayri Safi Üretim Değeri (TL/da) GSÜD = (31*32)+(33*34)						
36	Net Gelir (35-30)						

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Nuran ORTASÖZ
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 21.12.1986 / Kahramanmaraş
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0 (532) 486 99 02
Faks : 0 (344) 280 35 06
e-posta : nuran_ortasoz@hotmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	KSÜ /Tarım Ekonomisi Bölümü	-
Lisans	A.Ü./ İşletme Bölümü	2010
Lise	Beylerbeyi Hacı Sabancı Lisesi	2003

İş Denevimi

Yıl	Yer	Görev
2009-Halen	KSÜ	Bilgisayar İşletmeni